

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

KÜLTÜRLERARASI EVLİLİK YAPANLARDA EVLİLİK YAŞAMI VE ÇİFT UYUMUNUN İNCELENMESİ

EMİNE DENİZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

LEFKOŞA
2019

KÜLTÜRLERARASI EVLİLİK YAPANLARDA EVLİLİK YAŞAMI VE ÇİFT UYUMUNUN İNCELENMESİ

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

EMİNE DENİZ
20165845

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Doç. Dr. DENİZ ERGÜN

LEFKOŞA
2019

KABUL VE ONAY

Emine Deniz tarafından hazırlanan “Kültürlerarası Evlilik Yapanlarda Evlilik Yaşamı ve  ift Uyumunun İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 24/01/2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ

Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN (Danıřman)
Yakın Doğu Üniversitesi
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Asuman Bolkan (Bařkan)
Kıbrıs İlim Üniversitesi
İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi Psikoloji Bölümü

Yrd. Doç. Dr. Ezgi ULU
Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji Bölümü
Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

Prof. Dr. Mustafa SA SAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin, tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Yakın Doğu Üniversitesinde erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin iki (2) yıl süre ile erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde tezimin tamamı erişime açılabilir.

Tarih

İmza

Emine Deniz

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimi ve tez hazırlama sürecinde bana yol gösteren, her zaman desteğini yanımda hissettiğim tez danışmanın değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Deniz ERGÜN'e,

Yakın Doğu Üniversitesi Psikoloji bölümü hocaları; Prof. Dr. Ebru ÇAKICI, Prof. Dr. Mehmet ÇAKICI, Yrd. Doç. Dr. Meryem KARAAZİZ, Uzm. Klinik Psikolog Gönül TAŞÇIOĞLU, Uzm. Klinik Psikolog İpek ÖZSOY ve Uzm. Klinik Psikolog Ayşe BURAN'a çok teşekkür ediyorum.

Emine DENİZ

ÖZ

KÜLTÜRLENMENİN EVLİLİK YAŞAMINA VE ÇİFT UYUMUNA ETKİSİ

Bu çalışmanın amacı kültürlerarası evlilik yapan bireylerde kültürlenmenin evlilik çift uyumu ve evlilik yaşamına etkisinin araştırılmasıdır. Araştırmanın örnekleme kartopu örneklem yöntemi kullanılmıştır. Örneklem Konya ilinde yaşayan ve Türkiye’li biriyle evlilik yapan yabancı uyruklu 120 evli bireylerden oluşmaktadır. Araştırmanın veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan sosyodemografik form, Kültürlenme Ölçeği, Evlilik Yaşamı Ölçeği ve Çift Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Çalışma bulguları sosyodemografik özellikler açısından kültürlenme alt boyutları arasında istatistiksel bir fark tespit edilememiştir. Ancak bireyin geldiği bölge ve çocuk sayısı açısından bir ilişki bulunmuştur. Kültürlenme alt ölçeklerinden olan ayrılma ve marjinalizasyon puanları ile çatışma yaygınlık puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel bir ilişki tespit edilmiştir. Çatışma sıklığı puanları ve marjinalizasyon puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel bir ilişki bulunmuştur. Çatışma yaygınlık puanlarının yordanmasına yönelik yapılan regresyon analizinde ise marjinalizasyon puanlarının çatışma yaygınlığını yordadığı bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre kültürlerarası evlilik yapan bireylerde kültürlenmenin evlilik uyumunu doğrudan etkilemediği daha fazla evliliklerde çatışmaya yol açtığı söylenebilir. Özellikle marjinalizasyonun evlilik çatışmasına yol açtığı, çatışmanın ise evlilik uyumunu etkilediği sonucuna varılabilir. Kültürlerarası evlilik yapan çiftlerle çalışan uzmanların çiftlerin çatışmalarına yönelik çalışırken kültürlenme düzeylerini de göz önünde bulundurmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kültürlenme, Çift Uyum, Evlilik Yaşamı, Çift çatışması, Kültürlerarası evlilik

ABSTRACT

THE EFFECT OF ACCULTURATION ON MARRIAGE LIFE AND COUPLE HARMONY

The aim of this study is to investigate the effect of acculturation on marriage life and couple harmony in intercultural marriages. The sample of the study was used snowball sampling method. Sample includes 120 foreign participant, who is living in Konya province and who is married with Turkish partner. The data collection tools of the study includes, Socio-demographic Form prepared by the researcher, Acculturation Scale, Marriage Life Scale and the Dyadic Adjustment Scale. There was not any statistical difference between the subscale of acculturation in terms of sociodemographic characteristics. However, there is a relationship between the region and the number of children. A weak positive correlation was found between acculturation subscales of separation and marginalization scores and conflict prevalence scores. There was a weak positive correlation between conflict frequency scores and marginalization scores. In the regression analysis, which is used to predict the prevalence scores of the conflict, it was found that marginalization scores predicted the prevalence of conflict. According to the findings of the research, it can be said that acculturation does not directly effect the marital harmony in intercultural marriage but lead to conflict. In particular, it can be concluded that marginalization leads to marital conflict and that conflict effects marital adjustment. Professionals who is working with intercultural married couples have to consider the acculturation level of them

Keywords: Acculturation, Couple Harmony, Marriage Life, Dyadic Conflict, Intercultural Marriage

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY

BİLDİRİM

TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLO DİZİNİ.....	ix
KISALTMALAR.....	x

1. BÖLÜM.....1

GİRİŞ.....1

1.1. Problemin Durumu.....	1
1.2. Araştırmanın amacı.....	2
1.3. Araştırmanın Önemi.....	3
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	3
1.5. Araştırmanın Hipotez ve Alt Hipotezleri.....	4
1.6. Tanımlar.....	4

2. BÖLÜM.....5

KAVRAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....5

2.1. Kültürlenme.....	5
2.1.1. Kültürlenme Tanımı.....	5
2.1.2. Kültürlenmenin Üç Temel Yapı Taşı.....	7
2.1.3. Kültürlenme Teorisinde Yönlülük ve Boyutluluk Sorunsalı.....	8
2.1.4. Kültürlenen Gruplar.....	9
2.1.5. Kültürlenmeye İlişkin Teorik Yaklaşımlar.....	10
2.1.6. Çok-kültürlülük ve Çok-kültürlü İdeoloji.....	11
2.2. Evlilik.....	16
2.2.1. Evlilik Tanımı.....	16

2.2.2. Evlilik Türleri.....	17
2.2.2.1. Grup Esasına Göre Evlilik Türleri.....	17
2.2.2.1.1. Grup İçi Evlilik (Endogamy).....	18
2.2.2.1.2. Grup Dışı Evlilik (Egzogami).....	18
2.2.2.2. Eş Sayısına Göre Evlilik Türleri.....	18
2.2.2.2.1. Tek Eş Evliliği (Monogamy).....	19
2.2.2.2.2. Çok Eş Evliliği (Polygamy).....	19
2.2.2.3. Çiftlerin Oturduğu Yere Göre Evlilik Tipleri.....	20
2.2.2.4. Diğer Evlilik Türleri.....	20
2.3. Çift Uyumu.....	22
2.3.1. Çift Uyum Tanımı.....	22
2.3.2. Evlilikte Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler.....	24
2.4. Evlilik Çatışması.....	28
2.5. Kültürlerarası Evlilik.....	28
2.6. Kültürleşmenin Evlilik Uyum ve Çatışmasına Etkisi ile Yapılan Araştırmalar.....	29
3. BÖLÜM.....	31
ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ.....	31
3.1. Araştırmanın Modeli.....	31
3.2. Evren ve Örneklem.....	31
3.3. Veri Toplama Araçları.....	31
3.3.1. Sosyo – Demografik Bilgi Formu.....	31
3.3.2. Kültürleşme Ölçeği	32
3.3.3. Evlilik Yaşamı Anketi	32
3.3.4. Çift Uyum Ölçeği	33

3.4. Araştırma Verilerinin Analiz Edilmesi.....	34
4. BÖLÜM.....	36
BULGULAR.....	36
5. BÖLÜM.....	61
TARTIŞMA.....	61
6. BÖLÜM.....	63
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	63
KAYNAKÇA.....	66
EKLER.....	73
Ek -1 Aydınlatılmış Onam Formu.....	73
Ek -2 Bilgilendirme Formu.....	74
Ek -3 Sosyo – Demografik Bilgi Formu.....	75
Ek -4 Kültürlenme Ölçeği.....	76
Ek -5 Çift Uyum Ölçeği.....	81
Ek -6 Evlilik Yaşamı Anketi.....	85
Ek -7 Ölçek Kullanım İzinleri.....	87
ÖZGEÇMİŞ.....	90
İNTİHAL RAPORU.....	91
ETİK KURUL ONAYI.....	92

TABLO DİZİNİ

Tablo 1. Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı.....	35
Tablo 2. Katılımcıların kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	37
Tablo 3. Katılımcıların cinsiyetlerine göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	38
Tablo 4. Katılımcıların yaş gruplarına göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	40
Tablo 5. Katılımcıların evlilik sürelerine göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	42
Tablo 6. Katılımcıların eğitim durumlarına göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	44
Tablo 7. Katılımcıların aylık gelirlerine göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	46
Tablo 8. Katılımcıların Konya’da ikamet sürelerine göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	48
Tablo 9. Katılımcıların geldikleri ülkeye göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	50
Tablo 10. Katılımcıların çocuk sayılarına göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	52
Tablo 11. Katılımcıların aile tiplerine göre kültürlenmesinin, çift uyumuna ve evlilik yaşamına etkisinin incelenmesi.....	54
Tablo 12. Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar.....	56
Tablo 13. Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu.....	58
Tablo 14. Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların Çatışma Yaygınlık puanlarını yordama durumu.....	59

KISALTMALAR

ADA	: Avrupa Değerler Araştırması
Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
ÇUÖ.	: Çift Uyum Ölçeği
EYA.	: Evlilik Yaşamı Anketi
s.	: Sayfa
SPSS	: Statistic Packets For Social Sciences
Ss	: Sayfa Sayısı
Vb	: Ve benzeri
Vd	: Ve diğerleri

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1 Problem durumu

Günümüzde tüm modern toplumlar artık kültürel açıdan çoğuldur; tek bir kültür, dil ve kimlikten oluşan bir toplum bulunmamaktadır (Sam ve Berry, 2006). Farklı kültürel gruplar arasında kurulan ilişkilerin büyük bir bölümü birden fazla kültürel, dilsel veya dini yapıyı içinde barındıran toplumların gelişimiyle ortaya çıkmaktadır (Berry, 2006). Öte yandan toplumların kültürel çeşitliliğinin gelecekte yok olacağı varsayılmaktadır. Bu varsayım, kültürler arasındaki ilişkinin, kültürel tahakküm ya da homojenleşmeye yol açan bir süreç değil, yeni değerler, adet ve gelenekler üreten, aynı zamanda da direnç göstermeye teşvik eden yaratıcı ve reaktif bir süreç olduğunu göz ardı etmektedir (Berry, 2013).

Modern bilimin temel araştırma objelerinden biri olan milletlerarası ilişkiler konusunun güncellenmesi, yirminci yüzyılda ABD’de çeşitli yaklaşımların birbirini takip etmesine neden olmuştur. Bu alanda ilk çalışmalar asimilasyonizm (başka halkın dilini, adetlerini, kültürünü vb. kabul etmesi neticesinde bir halkın kendi milli kültürünü kaybederek, başka halka karışması), yeni gelmiş göçmen gruplarının Amerikalaştırılması şeklinde yapılmıştır. Tam asimilasyona uğramış etnik azınlıklar, kültürlerini yitirmiş, dillerini, normlarını ve yeni anavatanlarının değerlerini benimsemişlerdir. Bu fikir daha sonra “eritme potası” kavramında üzerine oturtulmuştur (Süleymanov, 2010). Çünkü sorunları çıkaran benzerlik değil, farklardır (Kartarı 2014). Seshadri ve Knudson-Martin’in, kültürlerarası evlilik yapan çiftlerle ilgili olarak belirlediği 4 farklı ilişki yapısı bulunmaktadır. Bunlar; bütünleşmiş (kültürel farklılıkları, kültürleri birbiri içinde eritip her ikisini de

kutlayarak karşılayan), bir arada var olan (farklılıkları pozitif olarak algılayıp kültürel farklılıkları koruyan), tek yönlü asimile olmuş (bir eşin diğerinin kültürüne asimile olması) ve çözülmemiş (bireylerin birbirlerinin farklılığıyla nasıl başa çıkacağını bilememesi ve anlaşmazlık yaşamaması) çiftler olarak ortaya çıkmıştır. Seshadri ve Knudson-Martin, evliliklerini devam ettirme ve anlaşmazlıklarla başa çıkma stratejileri olarak çiftler için kültürel farklılıkları aşan bir “biz yaratma” ve “kendi ortaklıklarını kurma”; “farklılıklarını olumlu bir şekilde çerçeveleme”, “farklılıklarına saygı duyup esnek davranmaya çalışma”; “diğer insanlarla görüşürken güvensizlikleri için birbirlerine destek olma”; “beraberliklerini ait oldukları aile ve arkadaş gruplarında var edebilme” gibi yolların önemli olduğunu söylemişlerdir (Seshadri ve Martin 2013, akt. Ülkücan 2015). Aynı zamanda bu durum kültürel ilişkiler bağlamında üst kimlik oluşturularak, farklılıkların görmezden gelinmesini sağlayıp ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçilmesini hedeflemiştir. Etnik kimliklerin belirginleşmemesi, ortak payda olan kimliğin öne çıkartılması ile mümkün olacağı yönünde adımlar atılmıştır. (Suleymanov 2010). Bir dizi araştırmacı, ulus-ötesi evliliklerin etnik kimlik bilincinde azalmaya yol açtığına işaret etmektedir. Yazar ayrıca, kültürlerarası evlilik yapmış bazı ailelerde birinci dereceye kadar kültürel çelişkilerin de hissedildiğini belirtmektedir (Varro, 1998). Alba ve Nee etnik gruplar arasındaki sınırların zaman içinde aşılma, silikleşme ve yer değiştirme gibi dönüşüm süreçlerinden geçtiklerini belirtmişlerdir. Sınır aşma, bir bireyin diğer grubu kabulü şeklinde gerçekleşirken, silikleşme gruplar arasındaki etnik farklılıkların netliğini yitirmesi ve grup sınırlarının belirsizliğine işaret eder. Sınırların yer değiştirmesi ise, öteki konumundaki bir grubun yeni bir kapsayıcı kategoriye dahil edilmesi şeklinde olur (Alba ve Nee (2003) akt: Ülkücan, 2015).

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, farklı ülkelerden Konya'ya evlilik nedeni ile göç etmiş kişilerin kültürlenme (bütünleşme, marjinalleşme, asimilasyon ve ayrılma) tercihlerinin evlilik yaşamına ve çift uyumuna etkisinin incelenmesidir. Bu amaç

doğrultusunda, Konya ilinde yaşamlarına devam eden farklı ülkelerden gelen evli bireylerde kültürlenme tercihlerinin evlilik yaşamına ve çift uyumuna etkisinin incelenmesi planlanmıştır.

Katılımcıların sosyo demografik özellikleri ve kültürlenmeleri arasında bir fark var mıdır?

Katılımcıların kültürlenmeleri ve evlilik yaşamları arasında bir ilişki var mıdır?

Katılımcıların kültürlenmeleri ve çift uyumu arasında bir ilişki var mıdır?

Evlilik yaşamın kültürlenme yordamakta mıdır?

1.3 Araştırmanın Önemi

Günümüzde tüm modern toplumlar artık kültürel açıdan çoğuldur; tek bir kültür, dil ve kimlikten oluşan bir toplum bulunmamaktadır (Sam ve Berry, 2006). Farklı kültürel gruplar arasında kurulan ilişkilerin büyük bir bölümü birden fazla kültürel, dilsel veya dini yapıyı içinde barındıran toplumların gelişimiyle ortaya çıkmaktadır (Berry, 2006). Öte yandan toplumların kültürel çeşitliliğinin gelecekte yok olacağı varsayılmaktadır. Bu varsayım, kültürler arasındaki ilişkinin, kültürel tahakküm ya da homojenleşmeye yol açan bir süreç değil, yeni değerler, adet ve gelenekler üreten, aynı zamanda da direnç göstermeye teşvik eden yaratıcı ve reaktif bir süreç olduğunu göz ardı etmektedir (Berry, 2009; 2013).

1.4 Araştırmanın Sınırlılıklar

Araştırma mekansal olarak; Konya’da yaşayan yabancı uyruklu bireylerle sınırlıdır.

Araştırma örneklem açısından; 18 yaş ve üzeri gönüllü katılımcılarla sınırlıdır.

1.5 Araştırmanın Hipotezi

Farklı ülkelerden Konya'ya evlilik nedeni ile göç etmiş kişilerin kültürlenmenin evlilik yaşamına ve çift uyumuna etkisi bu çalışmanın ana hipotezidir.

1.6 Tanımlar

Kültürlenme, iki veya daha çok kültürel grubun ve gruplara dahil kişilerin birbirleri ile etkileşimi sonucu ortaya çıkan, karşılıklı kültürel ve psikolojik değişimleri içine alan süreçtir (Berry, 2003).

Evlilik olgusu, bir kadın ve erkeğin bir araya gelerek oluşturmuş olduğu birliktelik olarak ifade edilmektedir (akt. Aras, 2010).

İnsan sosyal bir varlıktır ve bu sosyal yapısının içinde de sahip olduğu en önemli yetilerinden biri “uyum sağlama” becerisidir. Kişi içinde yaşadığı topluma ve çevresine uyum sağlayabildiği ve bu uyumu sürdürebildiği sürece mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürebilmektedir. Evlilik de sosyal yaşamın bir parçasıdır ve sağlıklı bir evlilik ilişkisinin sağlanabilmesi de uyumlu bir beraberliği gerekli kılmaktadır (Nicholas, 2005).

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. KÜLTÜRLENME

2.1.1. Kültürlenme Tanımı

Günümüzdeki kültürlenme araştırmalarına bakıldığında en yaygın biçimde yer verilen tanımın Redfield, Linton ve Herskovitz'in (1936) bu alanda klasikleşen kavramsallaştırması olduğu dikkati çekmektedir. Kültürlenmenin kökleri Antik döneme kadar uzanmakla birlikte İngilizcede bu kavramı ilk kez kullanan Powell (1880; 1883) kültürlenmeyi, "kültürlerarası bir öykünme sürecinde meydana gelen psikolojik değişimler" olarak tanımlamıştır. Kültürlenme psikolojisi alanında ise Rudmin, G. Stanley Hall'un (1904) bu konuya değinen ilk psikolog olduğunu belirtmiştir. Yazarlara göre kültürlenme, "farklı kültürlere sahip bireylerden oluşan grupların birbiriyle ile doğrudan, sürekli bir biçimde ilişki kurmasıyla gruplardan birinin ya da her ikisinin kültürlerinde oluşan değişimlerdir" (Akt. Sam, 2006).

Berry (2005) ise kültürlenmeyi, iki veya daha fazla kültürel grubun ve bu gruplara dahil kişilerin birbirleriyle etkileşime girmesi sonucunda ortaya çıkan kültürel ve psikolojik değişimler olarak tanımlamaktadır.

Sam (2006) ise bu olguyu, "değişik kültürel yapılara sahip kişilerin ya da grupların birbiriyle etkileşime girmesiyle ortaya çıkan değişimlerin tümü" olarak kavramsallaştırmaktadır.

Berry, Kim, Monde ve Mok (1987) kültürlenme sonucunda ortaya çıkan değişimleri beş kategori altında toplamışlardır: İlki yaşanacak yeni bir yer, yeni bir ev, artan nüfus yoğunluğu gibi fiziksel değişimlerdir. İkincisi: yeni hastalıklar, yeni beslenme alışkanlıkları gibi biyolojik değişimlerdir. Üçüncüsü ise kültürlenme kavramının da özünde yatan mevcut politik, ekonomik, teknik,

dilsel, dini ve sosyal kurumlarla ilgili kültürel değişimlerdir. Dördüncüsü iç grup dış grup aidiyetlerinin, başat olan ve olmayan grup örüntülerinin yeniden kurulmasını içeren sosyal değişimlerdir. Son kategori ise bireyin yaşadığı psikolojik değişimlerdir (örneğin davranışsal ve zihinsel değişimler). Kültürel değişimler, birtakım içsel düzenlemelerle ertelenebilmekte veya başat kültürel yaşamın geleneksel biçimlerine uyum sağlamama yönünde reddedilebilmektedir. Değişimin birtakım içsel düzenlemelerle ertelenebilir olması kültürlenmenin reaktif doğasını vurgulamakta; başat kültürle benzerlik sağlanmanın kaçınılmaz olduğu fikrine karşı çıkmaktadır (Berry, 2013).

Asimilasyon, kişinin kendi kültürel kimliğinden vazgeçerek ve daha büyük toplumun kültürüne geçmesidir. Bu, baskın olmayan bir grubun yerleşik bir baskın gruba emilimi yoluyla gerçekleşebilir veya birçok grubun yeni bir toplum oluşturmak üzere birleştirilmesi yoluyla olabilir. Entegrasyon ise, grubun kültürel bütünlüğünün yanı sıra grup tarafından hareketin daha büyük bir toplumsal çerçevenin ayrılmaz bir parçası haline gelmesini ifade eder. Bu durumda, daha büyük bir sosyal sistem içinde iş birliği yapan çok sayıda ayırt edilebilir etnik grup vardır. Ayrılma, daha büyük topluma tam katılım yerine geleneksel bir yaşam biçiminin korunması, bir grubun ayrılıkçı hareketlerde olduğu gibi bağımsız bir varoluşa liderlik etme arzusunu ortaya çıkarabilir. Son olarak, marjinalizasyon grupların hem geleneksel kültürlerini hem de daha büyük toplumun kültürünü ve psikolojik temasını kaybettiği bir seçenektir. Dominant olmayan bir grupta stabilize edildiğinde, marjinalliğin klasik durumunu oluşturur (Berry, Kim, Power, Young, ve Bujaki. 1989)

Psikoloji biliminin birey davranışlarına yönelik güçlü ilgisi, kültürlenme sonucunda ortaya çıkan değişimlerin, birey ve grup düzeyinde ortaya çıkan değişimler olmak üzere ikiye ayrılmasına öncülük etmiştir (Sam, 2006). Bu çerçevede, “kolektif ya da grup düzeyinde kültürlenme” ile “psikolojik ya da birey düzeyinde kültürlenme” olarak iki farklı kavram tanımlayan Graves (1967) grup düzeyindeki kültürlenmenin grubun kültüründe yaşanan değişim; psikolojik kültürlenmenin ise bireyin psikolojisinde meydana gelen değişim anlamına geldiğini ileri sürmüştür (akt. Berry, 1997). Bu çalışmada da grup

düzeyinde kültürlenme ve bu sürecin uzun vadeli çıktıları üzerinde durulması sebebiyle psikolojik kültürlenme ve birey düzeyinde yaşanan değişimler konu kapsamı dışında bırakılmıştır. Grup düzeyinde kültürlenme sosyal yapılar ve kurumlardaki değişimler ile kültürel pratiklerde yaşanan değişimleri içermektedir. Bu değişimler, grubun sosyal yapısında olabileceği gibi politik örgütlenişinde veya ekonomik yapılanışında da gerçekleşebilir. Psikolojik kültürlenme süreci ise davranışsal değişimler (örneğin konuşma biçimi, giyim kuşam, yemek alışkanlıkları vb.) olabileceği gibi; belirsizlik, anksiyete ve depresyon gibi sonuçlar yaratabilen kültürlenme stresi gibi kısa vadeli sonuçlarını içermektedir (Berry, 2005).

2.1.2. Kültürlenmenin Üç Temel Yapı Taşı

Sam (2006), Redfield ve arkadaşlarının (1936) kültürlenme tanımında üç temel yapı taşı olduğunu belirtir. Bunlar sırasıyla “temas” (contact), “karşılıklı etki” (reciprocal influence) ve “değişim” (change)’dir. Sam’ın (2006:) kavramsal çerçevesinden hareketle her bir yapı taşı içerdiği bazı önemli alt öğeler ile aşağıda özetlenerek tanımlanmıştır:

“Temas: Kültürlenmenin en temel önkoşulu, en az iki kültürel grubun ya da farklı kültürel gruplara ait bireylerin ilk elden dolaysız bir biçimde karşılaşması sonucunda birbirlerine süreğen şekilde temas etmeleri, birbiriyle ilişki kurmalarıdır. Modern toplumlarda çok sayıda farklı temas etme biçimi (örneğin aynı apartmanda yan yana dairelerde yaşamak, internet iletişimi ya da kitle-iletişim araçları) bulunmakla birlikte, burada ayırt edici olan iki nokta temasın “süreğen ve ilk elden” olmasıdır. Bu noktada kültürlenmenin, birey ya da grupların, aynı zaman ve mekanda birbirleriyle etkileşime geçmesini gerektirdiği söylenebilir. Ayrıca, bu etkileşimin belirli bir zaman dilimini kapsamaması gerekir. Burada sorulması gereken sorular, kültürlenmenin oluşabilmesi için ne kadar bir süreye ihtiyaç olduğu ve süreğen ilişkinin bir değişimle sonuçlanıp sonuçlanmadığıdır.

Karşılıklı etki: Redfield ve arkadaşlarının kültürlenme tanımındaki „bir grubun ya da her iki grubun da kendi kültürel örüntülerinde yaşadıkları değişim”

ifadesi gruplar arasında karşılıklı bir etkiyi gerekli kılmaktadır. Kuşkusuz, gruplar arasındaki güç farklılıkları (ekonomik güç, askeri güç) bir grubun diğeri üzerindeki etkisini arttırabilir. Ancak, örneğin bir grup (örneğin başat grup) diğeri (örneğin azınlık/göçmen grup) üzerinde daha fazla etkide bulunduğu yalnızca azınlık grubun değişim yaşayan grup olduğunun düşünülmesi hatalı bir bakış açısidir.

Değişim: Dinamik bir süreci ve bu süreç sonucunda ortaya çıkan, kalıcı bir çıktıyı ya da sonucu içeren değişim, bir anlamda kültürlenme araştırmasında hem sürecin kendisine (örneğin değişimin nasıl ortaya çıktığı) hem de değişenlerin neler olduğuna odaklanmayı gerektirir” (Sam, 2006).

2.1.3. Kültürlenme Teorisinde Yönlülük ve Boyutluluk Sorunsalı

Kültürlenme araştırması ve teorisindeki temel iki konu, kültürel değişimin hangi yönde cereyan ettiği (directionality) ve bu değişimin tek bir boyutta mı yoksa birbirinden bağımsız iki boyut üzerinde mi (dimensionality) gerçekleştiği sorularına yanıt aranması ile ilgilidir (Miller, Wang, Szalacha ve Sorokin, 2009; Sam, 2006; Stevens, Pels, Volleberg ve Crijnen, 2004). Değişimin tek yönlü (uni-directional) olduğunu savunan yazarlar (Örn. Gordon, 1964) bir grubun, yerleşik gruba benzeme yönünde değiştiğini; Çift yönlü (bi-directional) olduğunu savunan yazarlar ise (Örn. Teske ve Nelson, 1974) temas eden iki birey ya da grubun birbirlerini karşılıklı biçimde etkilediklerini ileri sürer (akt. Sam, 2006).

Stevens ve arkadaşları (2004) kültürlenmenin tek boyutluluğu (unidimensionality) veya çift boyutluluğu (bidimensionality) üzerine geliştirilen yaklaşımlara bakıldığında, bu iki yaklaşım arasındaki temel farkın azınlık grubu üyelerinin kendi öz kültürleri ile başat kültüre ilişkin yönelimlerinin birbiriyle ilişkili olduğu yönündeki farklı varsayımlardan kaynaklandığını belirtmiştir. Tek boyutlu kültürlenme yaklaşımında (örneğin, Gordon, 1964) kültürlenmenin, öz kültürün başlangıç noktası kabul edildiği ve bu noktadan varış noktası olarak tarif edilen başat kültüre doğru uzanan tek bir çizgi üzerinde yer aldığı varsayılmaktadır. “Bu düşünce biçiminde bireylerin kendi

kültürel özelliklerini kaybederek başat kültüre benzeyecek şekilde yeni kültürel özellikler kazandıkları varsayılmaktadır. Diğer bir deyişle, birey yeni kültürel özellikler kazandıkça eski kültürel özelliklerini kaybetmektedir” (Sam, 2006). Örneğin bireylerin, başat kültürün dilini kullanma konusunda yetkin hale geldikçe kendi dillerini giderek unutacakları beklenmektedir (Arends-Toth ve van de Vijver, 2006).

Çift boyutlu bakış açısını savunan yazarlar ise (Örn. Berry, 1997; Berry, Kim, Power, Young, ve Bujaki, 1989) öz kültür ile başat kültür, birbirinden bağımsız iki yapı olarak görmekte; yeni kültürün kazanılması ile öz kültürün sürdürülmesinin birbirini karşılıklı biçimde dışlayan yapılar olmadığını öne sürmektedirler. Bu iki boyut açısından bakıldığında bireyin her iki kültürden az ya da çok birtakım özelliklere sahip olması mümkündür (Sam, 2006). Son yıllarda, araştırmacılar çift boyutlu kültürlenme modelini daha fazla desteklemektedirler. Çift boyutlu kültürlenme modelleri arasında en yaygın biçimde kullanılan ve yararlanılan model, Berry’nin kültürlenme modelidir.

2.1.4. Kültürlenmiş Gruplar

Çok-kültürlü bir toplumsal yapıda farklı din, dil ve etnik köken vb. özelliklere sahip çeşitli gruplar yer almakta ve her bir grup farklı kültürel bağlamları temsil etmektedir. Bu çeşitliliği anlamamanın bir yolu farklı kültürel arka plana sahip insan gruplarının neden bir arada yaşadığını açıklayan faktörlere (tarihi ve güncel) bakmaktır. Burada ön plana çıkan üç boyut vardır: İlk olarak, bir arada yaşama durumu gönüllü olarak veya buna zorlanıldığı için gerçekleşebilir. İkincisi bazı gruplar kendi topraklarında yaşamaya devam ederken, bazı gruplar kendi yaşam alanlarından çok uzaklarda yaşamak zorunda kalmış olabilir (yerleşik veya göçmen). Son olarak da, bazı insanların çok-kültürlü bir toplumsal yapıda yaşamaları süreklilik gösterirken, bazı insanlar geçici olarak bu yapıya dahil olabilirler. Bu üç boyut (gönüllü-zorunlu; yerleşik-göçmen; kalıcı-geçici) doğrultusunda tanımlanan bu gruplar; büyüklük, güç, sahip oldukları haklar ve kaynaklar açısından farklılık

göstermektedir. Bu farklılıklar da bu grupların kültürlenme sürecine nasıl uyum sağlayacakları konusunda önemli rol oynamaktadır (Berry, 2006).

Berry (2013) yukarıda sözü edilen üç boyuta bağlı olarak ortaya çıkan grupları şu şekilde ayırt etmektedir:

“Mülteciler ve göçmenler göreceli olarak diğer kültürel grupla kalıcı bir ilişki kurmaktadır ve göç etmiş kişilerdir. Ancak göç eden bu kişiler gönüllü olma ve olmama boyutunda farklılaşırlar. Karşı kültürel grupla kurulan ilişki mültecilerde gönüllü olmadan, göçmenlerde ise gönüllü olarak gerçekleşmektedir. Benzer olarak, bir ülkede konuk olarak bulunanlar ile sığınmacılar karşı kültürle geçici olarak ilişki kurarken, yerliler veya etnokültürel grupların kültürel olarak sürekli bir ilişkileri vardır. Konuk olarak başka bir ülkede bulunanlar ile sığınmacılar da göçmen olarak nitelendirilebilirler ancak bu iki grup gönüllülük temelinde farklılaşırlar. Konuk olarak bir ülkede bulunan kişiler gönüllü; sığınmak amaçlı bulunanlar ise gönüllü olmadan bunu yapmaktadırlar. Etnokültürel gruplar (ethnocultural group) ve yerli grupların (indigenous group) her ikisi de yerleşiklerdir ancak yerli grupların kültürel iletişimi gönülsüz iken, etnokültürel grupların kurdukları kültürel iletişim gönüllü olarak gerçekleşir. Kültürlenme araştırmasında bu grupların değişen tutum, amaç, değer ve becerileri de göz önünde bulundurulmalıdır”.

2.1.5. Kültürlenmeye İlişkin Teorik Yaklaşımlar

“Belirli bir toplum içinde doğmuş ve yetişmiş insanlar kültürel olarak farklı bir toplumda yaşamlarını nasıl sürdürmektedirler?”; “İnsanlar kendi davranışsal repertuarlarını kültürel açıdan farklı bir bağlama taşıdıklarında neler yaşamaktadır?” Sam ve Berry (2006) bu soruların psikoloji alanında kültürlenme araştırmalarının temelini oluşturduğunu ifade etmiştir. “Bu alandaki çalışma bulguları, insan davranışlarının genel olarak sosyo-kültürel bağlama adapte edilebildiğini göstermiştir” (Sam ve Berry, 2006).

Kültürlerarası psikoloji alanında gerçekleştirilen kültürlenme çalışmaları, göçmenlerin kültürel uyumlarındaki değişimler ve kültürlenmenin yarattığı stres düzeyiyle ilişki olarak farklı kültürlenme stratejileri üzerinde dururken; sosyal psikoloji alanında gruplar arası karşılaştırmalara dayanan çalışmalarda başat grubun göçmen gruplarına ilişkin tutumları vurgulanmaktadır (Acker ve Vanbeselaere, 2011; Kosic ve Phalet, 2006)

Kültürlenme sürecini, hem azınlık hem de çoğunluk grubu üyelerinin karşılıklı beklentileri ve etkileşimlerine dayalı gruplar arası ilişkiler bağlamında karşılaştırmalı olarak değerlendiren çalışmalar oldukça az sayıdadır (Örn. Arends-Toth ve Van de Vijver, 2003; Nesdale ve Mak, 2000; Piontkowski, Florack, Hoelker ve Obdrzalek, 2000; Piontkowski, Rohmann ve Florack, 2002; Rohmann, Florack ve Piontkowski, 2006; Verkuyten ve Thijs, 2002; Zagefka ve Brown, 2002; Zick, Wagner, Dick ve Petzel, 2001).

2.1.6. Çok-kültürlülük ve Çok-kültürlü İdeoloji

Günümüzde tüm modern toplumlar artık kültürel açıdan çoğuldur; tek bir kültür, dil ve kimlikten oluşan bir toplum bulunmamaktadır (Sam ve Berry, 2006). Farklı kültürel gruplar arasında kurulan ilişkilerin büyük bir bölümü birden fazla kültürel, dilsel veya dini yapıyı içinde barındıran toplumların gelişimiyle ortaya çıkmaktadır (Berry, 2006). Öte yandan toplumların kültürel çeşitliliğinin gelecekte yok olacağı varsayılmaktadır. Bu varsayım, kültürler arasındaki ilişkinin, kültürel tahakküm ya da homojenleşmeye yol açan bir süreç değil, yeni değerler, adet ve gelenekler üreten, aynı zamanda da direnç göstermeye teşvik eden yaratıcı ve reaktif bir süreç olduğunu göz ardı etmektedir (Berry, 2009).

Çok-kültürlülük, belirli bir toplumsal yapıda yer alan etnik grupların ayırt edici etnik ve kültürel özelliklerini de koruyarak bir arada yaşamalarını mümkün kılan politik bir ideolojidir (Sam, 2006).

Çoğul yapıdaki toplumlarda bir arada yaşamaya yönelik bu zihniyet iki temel sosyal hedefte somutlaşır: İlki kültürel çeşitliliğin değerliliğinin kabul edilmesi,

bu çeşitliliğin desteklenmesine hayati bir önem verilmesidir. İkincisi ise tüm grupların sosyal yaşama eşit bir biçimde katılmalarını sağlamaktır. Bu iki temel hedefe ulaşılabilmesi için, çok kültürlülük anlayışının tüm grupların ihtiyaçlarını karşılayabilecek sosyal değişimi sağlaması gerekir. Uyumlu bir şekilde yaşayabilmek için her grup kendi yaşam biçimlerini sürekli olarak yeniden gözden geçirmeli, yeniden değerlendirmelidir (Berry, 2011).

Başat grubun çok-kültürlülük ideolojisi de gruplar arası ilişkilerde temel bir rol oynar. Çok-kültürlülük ideolojisi başat grup üyelerinin, toplumdaki diğer gruplarla uyum sağlamak, bu gruplarla uzlaşmak için kendilerini ne şekilde değiştirmeleri gerektiğine ilişkin geliştirdikleri stratejileri içerir. Bu stratejiler toplum içinde kültürel çeşitliliği sağlamak üzere geliştirilecek politikaların arka planını oluşturur ve bir anlamda göçmenlerin kültürlenme süreçlerinin sınırlarını da tarif eder (Berry, Sabatier, 2010). Çok-kültürlü ideoloji, başat grubun, göçmenlere ve kültürel çeşitliliğe yönelik olumlu tutumlarının derecesi ile ilgili genel bir değerlendirme olarak düşünülebilir. Bu tutumlar, hem etnik grupların kültürel sürekliliğinin kabulüne hem de bu toplumsal çeşitliliğin eşitlik temelinde sağlanmasına yöneliktir. Toplum içinde birlik ve çeşitlilik arasında denge kurmayı içeren bu ideoloji, esasen çok-kültürlülüğü sağlayacak ön koşulu oluşturur (Citrin, Sears, Muste ve Wong, 2001).

Kanada’da ulusal ölçekte bir katılımcı grubyula gerçekleştirilen bir dizi çalışma (Berry ve Kalin, 1995; Berry ve ark., 1977) sonucunda “Çok-kültürlü İdeoloji Ölçeği” olarak isimlendirilen bir ölçüm aracı geliştirilmiştir. Bu ölçekte yer alan ifadeler, başat grubun kültürel çeşitliliğe ilişkin olumlu ve olumsuz bakış açılarını temsil eden tutum maddelerinden oluşmaktadır. İç tutarlığı yüksek olan bu ölçeğin, “entosantrizm”, “hoşgörü” ve “göçün algılanan sonuçları”yla da anlamlı ilişkileri olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda Kanadalıların büyük bir çoğunluğunun çok kültürlü ideolojiyi, etnokültürel ve göçmen grupların birbiriyle ilişki kurmasının bir yolu olarak destekledikleri görülmüştür. İlk çalışmada örneklemin %63,9’unun; ikinci çalışmada %69,3’ünün çok-kültürlülüğü desteklediği bulunmuştur.

Berry (1996) bu ideolojinin desteklenme düzeyinin bazı sosyo-demografik değişkenlere göre farklılaştığını belirtmiştir. Quebec’te yaşayan Fransız

kökenli katılımcıların, özellikle de düşük eğitim ve gelir düzeyinde olanların, diğer gruplara karşı kabul düzeyinin daha düşük olduğu görülmüştür. Öte yandan Quebec dışında yaşayan Fransız kökenli katılımcıların ise bu ideolojiyi daha yüksek düzeyde (en yüksek skor) destekledikleri görülmüştür. Elde edilen bu farklılaşma şu şekilde yorumlanabilir: Quebec dışındaki Fransızlar için kültürel sürekliliği sağlayan çok kültürlü politika ve programlar, Fransız kültürünün ve kimliğinin de sürdürülmesini sağlayan politikalar olarak görülürken; Quebec içinde diğer grupların kültürel sürekliliğini sağlayan, kendi şehirlerinde Kanadalı Fransız kimliğinin baskın konumu zedeleyen bir ideoloji olarak görülmektedir (Arends-Toth ve van de vijver, 2004).

Kültürlenme literatüründeki yakın zamanlı araştırmalarda (Arends-Toth ve van de vijver, 2003; Zick vd., 2001) kültürel açıdan çoğul toplumlarda başat grubun çok-kültürlü ideolojisi ile etnokültürel gruplara yönelik kültürlenme beklentileri ve göçmen grupların kültürlenme stratejileri ile başat grubun çok-kültürlü ideolojisi arasındaki ilişkiler üzerinde durulmaya başlanmıştır. Çok-kültürlülük Batılı yönetim anlayışında önemi giderek artan bir ideoloji olmasına karşın, bu konuda yapılan çalışmalar başat ya da çoğunluk grubu üyelerinin göçmenlere yönelik genellikle olumsuz tutumları olduğunu göstermiştir.

Örneğin Ho (1990) Avustralya'da çok-kültürlülüğün çok düşük düzeyde etkili bir değişken olduğunu göstermiştir. Taylor ve Lambert (1996) Avrupalı Amerikalılar arasında kültürel çeşitliliğe genel olarak değer verilmediğini göstermiştir. Zick ve arkadaşları da (2001) Alman toplumunda çok-kültürlülüğün öne çıkan, mühim bir düşünce yapısı olmadığını dile getirmişlerdir.

Berry ve Kalin'in (1995) Çok-kültürlü İdeoloji Ölçeği'ni, Hollanda'da başat grupların ve Türk göçmen grubunun kültürlenme yönelimlerine ilişkin tutumlarını karşılaştırmalı olarak incelemek amacıyla kullanan Hollandalıların çok-kültürlülüğe ilişkin tutumlarının ne olumlu ne de olumsuz; Türk asıllı Hollandalıların ise bu ideolojiye ilişkin daha olumlu tutumlarının olduğu görülmüştür. Ayrıca Hollandalılar Türkler için tüm yaşam alanlarında bütünleşme stratejisini desteklerken; Türk-Hollandalıların kamusal alanda

bütünleşmeyi; özel alanda ise ayrılma stratejisini seçtikleri görülmüştür. Her iki grubun da kamusal alanda Türk göçmenlerin Hollanda kültürüne uyum sağlaması gerektiği konusunda hem fikirdirler.

Göçmen grupların kültürlenme stratejileri ile başat grubun çok-kültürlü ideolojisi arasındaki ilişkilere bakıldığında ise çok kültürlülüğü açık bir biçimde yaşayan toplumlarda bireyler entegrasyon stratejisini tercih ederken; asimilasyon politikasını izleyen toplumlarda bireyler için en kolay uyum sağlama yolu asimilasyon stratejisi olarak görülebilir (Hidalgo ve Hernandez, 2001).

Kültürlenme sürecine yönelik birbirinden tamamen farklı politikalara ve tutumlara sahip olan iki ülkede, Fransa'da Paris ve Kanada'da Montreal şehrinde yaşamakta olan genç göçmen kuşağın kültürlenme pratiklerini karşılaştıran Berry ve Sabatier (2010), bu çalışmada öncelikle etnik kültürlenme stratejilerinin (tutumlar, kimlik ve davranışlar) Paris'te daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu bulgu Kanada'da çok kültürlüğünün, bir diğer deyişle kültürel mirasın sürdürülmesinin ve öz kültürün yaşatılmasının teşvik edildiği çok-kültürlü bir anlayışın olmasıyla da tutarlıdır. Göçmenlerin bütünleşme stratejisini benimseme düzeylerinin ise Montreal'de oldukça yüksek olduğu, Paris'te ise asimilasyon stratejisinin tercih edilme oranının Montreal'e göre daha yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, Paris'te ayrılma ve bütünleşme stratejisini tercih eden göçmenlerin ayrımcılık algısının en yüksek, asimilasyon ve marjinalleşme stratejilerini benimseyenlerin ise en düşük olduğu görülmüştür. Elde edilen bu bulgu, Fransa'da miras kültüre ilişkin bir özellik taşımanın ya da bu özellikleri sürdürmenin, daha yüksek düzeyde ayrımcılığa zemin hazırlayacağı şeklinde yorumlanabilir. Ayrımcılık ve hakim toplumla özdeşim kurma arasında saptanan olumsuz ilişki ise çok kültürlülük hipotezini doğrular niteliktedir.

Göregenli, Krause, Karakuş ve Südaş'ın (2013) Türk ve Hollandalı üniversite öğrencilerinin göç ve göçmenlere yönelik görüşlerini karşılaştırmalı olarak değerlendirdikleri bir diğer çalışmada ise öncelikle bu iki gruptan "göçmen" sözcüğünden ne anladıklarını kısaca tanımlamaları istenmiştir. Türk katılımcıların pek çoğu, "göçmen"i, Türkiye'de yaşayan yabancılar olarak

tanımlamaktadır. Bu kategorideki insanlar, zorunlu göç yoluyla Türkiye'ye gelenleri, yabancı bir etnik kökeni olanları ve Türkiye'ye yerleşmeyi gönüllü olarak tercih eden yabancıları içermektedir. Türk katılımcıların çoğu, bu terimi, Türkiye'deki pek çok insan grubunu düşünerek tanımlamaktadırlar. Bunun yanı sıra, bazı katılımcılar, "göçmen" kavramını farklı yerler arasında hareket eden insanlar olarak tanımlamaktadır: Ülkeden ülkeye, bir ilden diğerine hareket edenler gibi. Kültürel kimlik de, Türk katılımcılar arasında göçmenliğe dair bir başka referanstır. Bu katılımcılar, "göçmen"i, farklı bir kültür, etnisite, din ya da dille tanımlamaktadırlar. Hollandalı örneklemde ise yanıtların çoğunluğu, göreceli olarak, daha çok dikotomik bir ulusal kategorizasyon temelindedir. Katılımcıların çoğunluğu, "göçmen"i Hollandalı olmayan biri / bir yabancı olarak tanımlamaktadır. Bundan başka, dikkat çekici sayıda katılımcı da "göçmen"i, kültürel farklılıklara ve sorunlara göndermede bulunarak tanımlamaktadır. Genel olarak bu katılımcılar, "göçmen"i, Hollanda kültürüne uyum sağlamayan biri olarak tanımlamaktadırlar.

Bu çalışmada, göçmenlere yönelik tanımlamalar hakkında bilgi edinildikten sonra katılımcılardan açık uçlu bir soru ile Türk ve Hollanda toplumunun yararı için, göçmenlerin kültürlenme stratejilerinin nasıl olması gerektiğine dair görüşlerini açıklamaları istenmiştir. Katılımcıların yanıtları, üç temel bakış açısının bulunduğunu göstermiştir:

- 1) Çokkültürlülük ideolojisi,
- 2) Ayırma ideolojisi,
- 3) Asimilasyon ideolojisi.

Hem Türk hem de Hollandalı katılımcılar, göçmenlerin kültürlenme 5 Geniş ölçekli, ülkeler-arası araştırmalardan biri olan Avrupa Değerler Araştırması (ADA) 1970'lerde Avrupa Değer Sistemleri Çalışma Grubu tarafından başlatılan, değerlerdeki değişimleri anlamak amacıyla, 1981, 1990, 1999 ve son olarak da 2008'de yürütülen bir dizi araştırmayı içermektedir. Bu çalışmada, Avrupa'daki toplumsal ve politik kurumların yönetim yapısının temelinde yatan moral ve sosyal değerlerin araştırılması amaçlanmıştır.

Göregenli ve arkadaşlarının (2013) Türkiye ve Hollanda’da yürüttüğü çalışmada ise ADA’nın (2008) bazı alt bölümlerinin geçerliliğinin araştırılması ve bu araştırma bulgularından hareketle sözü geçen bu iki ülkede, coğrafya, sosyal bilimler ve sosyal psikoloji eğitimi için eğitim materyallerinin geliştirmesi amaçlanmıştır.

2.2. EVLİLİK

2.2.1. Evlilik Tanımı

Evlilik kurumu, aile birliğinin vazgeçilmez unsurlarından biri olarak halen geçerliliğini korumaktadır. Malinowski’ ye göre bu iki kavram arasında ki farklılık şudur; aile grup veya örgüt olarak tanımlanırken; evlilik ise çocuk yapmak ve o çocuğu yetiştirmek için yapılmış bir sözleşme olarak kabul edilmektedir (Mutlu, 2004). Evlilik olgusu uzun yıllar boyunca en genel haliyle bir kadın ve erkeğin bir araya gelerek oluşturmuş olduğu birlik olarak ifade edilmiştir. Ancak aile kurumu ortaya çıkan değişimlere bağlı olarak hem özünde hem de tanımında köklü değişimlere uğramıştır (akt., Aras, 2010).

Evlilik kurumu, insanlık tarihi kadar eskidir. Bir sosyal kurum olarak, farklı toplumlarda farklı zamanlardan beri farklı biçimler almıştır (Wimalasena, 2016).

Ancak ister hukuki bir ilişki ister sözleşme olsun evlilik, kadın ve erkek tarafından akt edilen ancak toplum adına devletin özellikle ilgilendiği ve üzerinde kontrol hakkı ve yetkisi olan bir ilişki sistemi olarak belirtilmektedir. İnsanlık tarihi boyunca evlilik kurumunu düzenlemeyen bir toplum veya millet yoktur. Bu toplumların ortak özelliği evlilik kurumunu geçerli düzeye getiren kuralların, örf, adet ve geleneklerin ya da inançların olmasıdır. Ancak toplumlararası hem şeklen ve sorumluluk itibarıyla farklılıklar bulunmaktadır (Karadağ, 2015).

İnsanın var olduğu süre boyunca evliliğin yaşanan bir olgu olduğunu söylemek gerekir. Evlilik, her toplumda kendine bir yer edinmiş olmakla birlikte aynı zamanda hayatın sürüp gitmesini sağlayan bir kurum olarak

varlığını sürdürmeye devam etmektedir. İnsanlar hayatlarını sürdürmeye devam ettikçe evliliğe/ evlenmeye gereksinim duyacaklardır. Bu ahenk hem biyolojik hem de psikolojik bir gerekliliğin sonucunda ortaya çıkmıştır. Çok yönlü bir gerçeklik sonucu ortaya çıkmış olan evlilik toplumsal bütünün yapısının oluşmasına katkı sağlayan ilk ve en önemli kurum sıfatını almaktadır (Kuru, 2016).

Evlilik, geri kalan hayatın dönüm noktasını oluşturarak yeni bir ailenin kurulmasına neden olmaktadır. Aile, toplumun en önemli kurumu konumundadır. Bu yapının oluşması ise evlenme olgusu ile mümkün olmaktadır. Toplumların birbirlerinden gelenek, görenek, kültürel ve ekonomik yapı olarak farklılık göstermeleri evlilik biçimlerinin oluşmasında da etkili olmaktadır. Bu yüzden her toplumda farklı evlenme biçimleri bulunmaktadır (Könezoğlu, 2006).

Türk aile yapısını göz önünde bulundurduğumuzda Türkiye’de meydana gelen sanayileşme, kentleşme ve göç olgusu aynı zamanda evlilik türlerini de etkilemiştir. Büyük kentlerde tanışarak (flört ederek) evlenme biçimleri yaygınlaşırken, gelenekselliğin ağır bastığı kırsal kesimlerde farklı evlilik türlerine rastlanmaktadır (Yılmazçoban, 2016).

2.2.2. Evlilik Türleri

Evlilik türleri çevre ve toplumsal değerlerin etkisine bağlı olarak çeşitlere ayrılmaktadır. Bunları; çevre faktörüne göre evlilik türleri, eş sayısına göre evlilik türleri, otorite ilişkilerine göre evlilik türleri ve diğer evlilik türleri olarak gruplandırabiliriz.

2.2.2.1. Grup Esasına Göre Evlilik Türleri

Evlilik olgusunda kimin kaç kişiyle evleneceği akrabalık sistemlerinin belirlediği bir durum olmaktadır. Batı toplumlarında grup dışı evlenme yaygın görülmektedir. Bazı toplumlarda ise akraba evlilikleri sıkça görülmektedir. Bu

tutumu sergileyen ülkelerden birisi de Türkiye'dir. Evlilikte çeşitli ölçütler kullanılarak evlilik türleri arasında ayırım yapılmıştır. Evliliğin grup esasına bağlı kalınarak sınıflanması ikiye ayrılmaktadır. Bu; bireyin grup içinde ya da grup dışı evlilik yapmasıdır (Altunek, 2001).

2.2.2.1.1. Grup İçi Evlilik (Endogamy)

Kişi bu tür evlilikte, bulunduğu gruptan evleneceği eşi seçer. Bireyin kendi tabakasından, aşiretinden ya da kendi mezhebinden hayatını birleştireceği kişiyi seçtiği bu evlilik türü, geleneksel toplumlarda yaygın olarak görülmektedir. Çünkü bu toplumların genel özelliği sosyal mobilizasyon düzeyi daha düşük ve akrabalık ilişkileri kuvvetlidir. Geleneksel toplumlarda grup içi düzenin devamlılığını sağlamak sebebiyle grup içi evlilik önceliklidir. Özellikle bazı ırklar, din grupları, hatta etnik gruplar kendi üyeleri dışında evlenmeleri uygun bulmaz. Örneğin; Hindistan'da devamlılığını koruyan kast sistemi, endogami evliliklerinin temel özelliklerini bünyesinde barındırmaktadır. Diğer bir örnek ise, Türkiye'de ailelerin kendi topraklarının bölünmesini engellemek amacı ile kendi grubu içinden evliliğe öncelik verilmesidir (Aksu ve Bulut, 2016).

2.2.2.1.2. Grup Dışı Evlilik (Egzogami)

Kişinin kendi grubu dışından yaptığı evlenme biçimi olarak tanımlanabilmektedir. Bu evliliklerin amacı grubu genişletmek ve iş birliği artışını sağlamak istenmesidir. Grup din, dil, ırk örf, adet ve geleneklerin temelinde var olmaktadır. Toplumların değişmesi ve hareketliliğin artmasıyla birlikte gruplar arası etkileşim de aynı oranda artmıştır. Dolayısıyla farklı gruplarla tanışma imkânları da artmıştır. Bu da insanların farklı gruplardan evlilik yapmasına neden olmuştur (Aktaş, 2015).

2.2.2.2. Eş Sayısına Göre Evlilik Türleri

Bir diğer sınıflama eş sayısına göredir. Evlenirken seçilen eş sayısına göre bir sınıflama yapılmıştır. Evlilik, genel olarak tek eşlilik ve çok eşli evlilik olarak ikiye ayrılabilir.

2.2.2.2.1. Tek Eş Evliliği (Monogamy)

Tek eşli evlilik kişinin yalnızca bir eş ile evlenmesi olarak tanımlanır. Sanayileşmenin yaygın olduğu toplumlarda sık görülen evlilik türüdür. Bu evlilik hukukun ve dinin izin verdiği aynı zamanda kültürel bir ideal olarak benimsenen bunun yanı sıra toplumsal olarak da kabul görmüş evlilik biçimidir. Bazı sosyologlara göre monogomi evliliği modern evlilikler ile karakterize edilmiştir. Yani birden fazla evlilik yapan bireyler de dâhil edilmiştir. Monogomi endüstriyel toplumlarda bir zorunluluk olarak görülse de, farklı kültürlerde zorunlu bir evlilik biçimi değildir (Altunek, 2001).

2.2.2.2.2. Çok Eş Evliliği (Polygamy)

Poligami (çok eşlilik) kadınlar veya erkeklerin aynı kendi cinsinden ayrı birden fazla eşe sahip olduğu evlilik şeklidir. Aynı zamanda çok karılılık ve çok kocalılık olarak da tanımlanabilir. Ortadoğu, Güney Asya ve Afrika başta olmak üzere tüm dünyada bu evlilik tipi görülmektedir. Birden fazla eşe izin veren poligami, kültürel, sosyal, ekonomik, politik ve dini gibi birçok yöne sahip olan multidisipliner bir konudur. (Yılmaz, 2015).

Osmanlı döneminde İslam hukuku kuralları çerçevesinde çok eşliliğe herhangi bir yasaklama getirilmediğinden dolayı bu evlilik türüne rastlanırken Türkiye Cumhuriyeti'nin 1926 yılında getirmiş olduğu Medeni Kanun ile birlikte poligami yasaklanmıştır (Dursunüst, 2010).

Poligaminin çok fazla nedenini öne sürebiliriz. Kırsal alanlarda ailenin geçim, tarım işleri gibi ekonomik durumlarda daha fazla kadının bulunması erkeğin

gelirinde bir artış meydana getirecektir. Ya da bazı toplumlarda ekonomik düzeyi yüksek olan erkeğin çok eşi olması statü simgesi olmaktadır. Bu ve bunun gibi nedenler poligaminin ortaya çıkış sebebi olmaktadır (Yılmaz ve ark., 2015).

2.2.2.3. Çiftlerin Oturduğu Yere Göre Evlilik Tipleri

Bu evlilik türü Matrilokal, Patrilokal, Neolokal diye üçe ayrılmaktadır. Erkeğin evlendikten sonra ailesinden ayrılarak eşleri ile birlikte kadının ailesinin bulunduğu aileye katılması Matrilokal evlilik olarak tanımlanmaktadır. Halk arasında iç güveysi olarak da tanımlanmakta olan, ailenin tek kızı var ve oğluyok ise kızın ailesinin damadını kendi evine yerleştirmesidir. Bu tip evlilik türü “evlenmiş olan oğul ve onların eşleri, ailelerinin evinde ya da yakınında aileleri ile birlikte yaşarken; kız çocukları evlendikten sonra kocalarının ailesi ile birlikte yaşadığı evlilik türü Patrilokal olarak tanımlanmaktadır Bu daha çok kırsal kesimde geniş aile tipinde erkeğin egemen olduğu, gelenek ve göreneklere bağlı kalınan toplumlarda gördüğümüz bir aile tipidir. Neolokal, kadın ve erkeğin her iki tarafın ailesinin yanına da yerleşmeyerek ayrı bir evde oturdukları evlilik türüdür. Günümüzde daha çok kent bölgelerinde karşımıza çıksa da kırsal kesimde de örneklerini görmekteyiz (Şen, 2013).

2.2.2.4. Diğer Evlilik Türleri

Görücü usulü evlilik, gelenekselliğin varlığını koruduğu yörelerde görülen bir evlenme biçimidir. Bu evlilik türünde kız seçme girişimi, evlenecek gencin ailesi veya diğer yakın akrabaları tarafından yapılmaktadır. Gencin kız ile evlenmek istemesi yeterli değildir. Ailenin diğer bireylerinin de onay vermiş olması gerekmektedir (Sezen, 2005).

Taygeldi evliliği, halk arasında anneli-kızlı ya da içli-dışlı olarak bilinen taygeldi evliliği, kız ve erkek çocuğu olan dulların hem çocuklarının, hem de kendilerinin evliliği ile oluşuruz (Tacoğlu, 2011).

Berdel (Berder), evlilik türünün yörelere göre adlandırılması farklılık göstermektedir. Hakkâri yöresinde “Kepir”, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu’da “Berder” olarak adlandırılmaktadır. İki erkek kardeşin, farklı bir ailedeki iki kız kardeşlerin birbirleri ile değiştirerek gerçekleştirilen evlilik türüdür (Baran, 2004).

Levirat, “dul kalmış kadının vefat eden kocasının erkek kardeşi ile evlenmesi/evlendirilmesi sonucu meydana gelen evlilik türüdür. Eğer bir erkek öldüğü zaman eşi ve çocukları yalnız kalıyorsa, onlara daha iyi bakacak ve aile bütünlüğünü tehlikeye atmayacak bir evlilik yaptırılması amacıyla yönlendirilen bu evlilikler, genel itibariyle evliliği kabul eden bireylerden çok, ailenin verdiği karar ile gerçekleşmektedir (Bağlı ve Sever, 2005).

Baldızla evlilik, eşinin ölümü ile birlikte dul kalan kocanın, baldızı (eşinin kız kardeşi) ile evlenmesi ile oluşan evlilik türüdür. Annesiz kalan çocuklara "üvey anne" olarak gelen teyzenin başka bir kadından daha hoşgörülü davranabileceği düşüncesi, bu evlenme biçiminin tercih edilmesinde ölçüt olmaktadır. Batı Avusturalya'da yaşayan bazı toplumlarda varlığını yaygın olarak sürdüren bu evliliğin başka bir biçimine ise "sorarat evlilik" denilmektedir (Sezen, 2005).

Anlaşarak evlenme, bu evlenme biçiminde bireyler birbirlerini iş, okul, sosyal çevre gibi ortamlarda tanımakta, arkadaşlık olarak başlayan ilişki daha sonra evliliğe doğru gitmektedir. Evlilik kurumu da toplum içinde yer alan her birim gibi değişikliğe maruz kalmaktadır. Yöntemler ve evlilik biçimleri değişse de asıl gerçek evlilik sonrası bireylerin mutlu ve huzurlu bir yuva için göstermiş oldukları çabadır. Çünkü her insan mutlu olmak ve huzurlu bir hayat sürmek amacıyla evlilik kurumuna adım atar. Bu nedenle de bireylerin bu amaca ulaşabilmek amacıyla sahip olması ya da öğrenmesi gereken özellikler söz konusudur. Evlilikler sağlıklı bireylerle, sağlıklı toplumu oluşturan birlikteliklerin temelini atıldığı ilk noktadır (Karadağ, 2015).

Kız kaçırma- otura kalma evliliği, kız kaçırma erkeğin kendisine eş seçtiği kızı zorla ya da gönüllü olarak kaçırmasıdır. Bunun bir başka türü ise kızın oğlanı

kaçırmasıdır ki buna da otura kalma adı verilmektedir. Kız kendine eş seçmiş olduğu oğlanın evine gidip oturur. Otura kalma daha çok erkeğin ailesinin izin vermediği durumlarda başvurulmuş bir yoldur. Kızın eve gelip oturması sonucunda erkeğin kızı evden kovması söz konusu olmadığından evlilik bu şekilde gerçekleşmektedir (Doğan, 2016).

2.3. ÇİFT UYUMU

2.3.1. Çift Uyum Tanımı

İnsan sosyal bir varlıktır ve bu sosyal yapısının içinde de sahip olduğu en önemli yetilerinden biri “uyum sağlama” becerisidir. Kişi içinde yaşadığı topluma ve çevresine uyum sağlayabildiği ve bu uyumu sürdürebildiği sürece mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürebilmektedir. Evlilik de sosyal yaşamın bir parçasıdır ve sağlıklı bir evlilik ilişkisinin sağlanabilmesi de uyumlu bir beraberliği gerekli kılmaktadır. Turanlı (2007) tanımında da vurgulandığı gibi evlilik, kişinin duygusal açıdan da doyum yaşamasını sağlayan bir kurumdur. Bu tanımda da görüldüğü gibi evlilik uyumu ve evlilik doyumu kavramları aralarında yüksek korelasyon olması sebebiyle, yani evlilik doyumu yüksek olan çiftlerin aynı zamanda evlilik uyumlarının da yüksek olduğu varsayımıyla, sıklıkla birbirinin yerine eş anlamı olarak kullanılmaktadır. Fakat bu iki kavram tanım olarak birbirinden farklıdır. Evlilik doyumu; kişinin, evliliği hakkındaki duyguları, evliliğine yönelik bakış açısı ve algısıdır. Kişinin çift ilişkisinden duyduğu tatmin ve mutluluk derecesidir (Nicholas, 2005).

Burada söz konusu olan kişinin kendi evlilik ilişkisindeki gereksinimlerini karşılama derecesine ilişkin algısıdır (Be, Whisman ve Uebelacker, 2013). Bireylerin, ilişkilerinin tüm yönlerinde hissettikleri öznel mutluluk ve hoşnutluk duygularıdır. Evlilik uyumunda ise, evlilik doyumunda olduğu gibi bireylerin öznel algısı değil aralarındaki ilişkinin niteliği değerlendirilmektedir. Burada eşlerden her birinin iyi bir ilişki sürdürebilme kapasitesi de öne çıkmaktadır. Birbiri ile etkileşim kurabilen, evlilik ve aile ile ilgili konularda fikir birlikteliği sağlayabilen ve problemlerini olumlu biçimde çözebilen çiftlerin evlilikleri uyumlu evlilik şeklinde tanımlanabilmektedir. Uyumlu bir evlilik ifadesi ile

evlilik hayatındaki memnuniyet ve mutluluk da nitelendirilmektedir (Erbek, Beştepe, Eradamlar, Alphan, 2005)

Özetlemek gerekirse evlilik doyumu, kişinin kendi evlilik hayatındaki ihtiyaçlarının karşılamasına yönelik kendi kişisel algısıdır. Yani eşlerden çok bireylerin, evliliklerinin tüm yönlerinde hissettiği öznel mutluluk ve hoşnutluk duygularıdır. Kişinin hem evlilik hakkındaki genel duygularını hem de ilişkisinin belirli yönleri hakkındaki duygularını içermektedir. Evlilik uyumu, evli kişilerin evliliklerindeki başarı ve işlevselliğini de tanımlayan hem evlilik doyumunu hem de mutluluk kavramlarını içeren genel bir terimdir (Kalkan, 2002).

Evlilik uyumunda, evlilik doyumunda olduğu gibi bireylerin öznel algıları değil evlilik ilişkilerinin niteliği değerlendirilmektedir; burada da öne çıkan eşlerden her birinin ilişkiyi sürdürebilme kapasitesidir (Akar, 2005).

Bir ilişkiyi sürdürebilmek beraberinde yüksek uyumu gerektirmektedir. Evlilik uyumu, devam eden bu ilişki sürecinin durumunu ve yönünü de tayin etmektedir. Dolayısıyla evlilikte uyum, iyi ya da kötü şeklinde nitelendirilebilecek belirli bir devamlılık içindeki hareket süreci olarak da tanımlanabilmektedir (Özer ve Cihan-Güngör, 2012).

Yalçın (2014), evlilik uyumunu çiftlerin gündelik yaşamlarına ve yaşantılarındaki değişiklik gösteren durumlara uyum sağlamaları ve belirli bir zaman içerisinde birbirine uygun şekilde değişimleri olarak tanımlıyor.

Kumar (2015), uyumlu bir evliliği eşlerin birbiriyle iletişim kurabildiği, evliliğin önemli anlarında fazla anlaşmazlık yaşanmadığı, anlaşmazlıkların her iki tarafı da hoşnut edecek şekilde çözümlendiği bir evlilik olarak tanımlamaktadır.

Evlilik uyumu sadece evlilik yaşantısını değil aynı zamanda çiftin bireysel olarak yaşantılarının çeşitli alanlarını da etkilemektedir. Evlilik uyumu öncelikle evlilik yaşantısını ve dolayısıyla da kişinin bireysel yaşantı alanlarını da etkilemektedir. Yapılan araştırmalar da psikolojik sağlığın, duygusal strese ait semptomların, eşe duyulan yakınlığın evlilik uyumuyla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Evlilik uyumundaki artış kişinin psikolojik sağlığını

da olumlu olarak etkilemekte ve duygusal stres semptomlarını azaltmaktadır (Mc Clure, Loden,1982; akt. Canel, 2007).

Evlilik uyumu az olan çiftler tartışma sırasında birbirlerine daha çok olumsuz tavır sergilemektedirler, olumlu tavırları daha azdır. Evlilik uyumu fazla olan bireylerin ise birbirleriyle iletişimleri daha iyi olmakta, daha çok fikir birliği sergilerken daha az çatışma yaşamaktadırlar (Janicki, Kamorck, Gwaltney, Shiffman, 2006).

Evliliklerinde yaşadıkları problemler sebebiyle evlilik terapisine başvuran çiftler arasında en çok karşılaşılan ve evliliğe de en çok zarar veren problem olarak çiftler arasında iletişim ile ilgili problemler gelmektedir (Fidanoğlu, 2007).

Yapılan çalışmalar da psikolojik sorunları nedeni ile yardım arayışında olan kişilerin %40'ının şikayetlerinin temelinde evlilik sorunlarının olduğunu bunun da başında evlilik uyumu ile ilgili sorunların geldiğini göstermektedir. Çocuklarına yönelik şikayetlerle gelen ailelerin sorunlarının çoğunun da evlilik uyumu ile ilişkili olduğu, boşanmanın çocuklar açısından da en önemli stres kaynaklarından biri olduğu görülmektedir. Yine araştırmalar fiziksel rahatsızlıkların ortaya çıkma oranının evlilik uyumu bozuk olan kişilerde evliliklerinde uyum sorunu yaşamayan kişilere göre daha fazla olduğunu ve boşanma oranlarının da daha yüksek olduğunu göstermektedir (O'Leary, 1987; akt. Fidanoğlu, 2007).

Evlilik uyumunun önemi kendini hem aile içi hem de aile dışı ilişkilerde göstermektedir (Özer ve Cihan-Güngör, 2012).Evlilikte yaşanan sıkıntı ve sorunlar eşlerin ve çocukların fiziksel ve ruh sağlıklarında olumsuz etkiye sahiptir (Muraru ve Turliuc, 2013). İnsan ilişkileri “başlama, geliştirme, sürdürme ve sonlandırma” şeklinde dört aşamada gerçekleşmektedir. Uyumlu evlilik ilişkilerinde ise sonlandırma aşaması sadece eşlerden birinin

ölümüyle mümkündür. Sürdürme aşaması ise evlilikte yüksek uyumu gerektirmektedir (Nelson-Jones, 1986; akt. Şener, Terzioğlu, 2008).

2.3.2. Evlilikte Çift Uyumunu Etkileyen Faktörler

Uyumlu bir evlilik beraberinde başarılı bir aile yaşantısını da getirecektir. Ailede beraberlik ve birliğin oluşup sürdürülebilmesi için de çiftlerin ekonomik, kültürel ve psikososyal alanlarında fikir birliktelikleri olmalıdır. Evlilik ilişkisi etkileşim rollerinin ve iletişim ağlarının oluşturduğu bir sistem olarak ele alındığında eşler arasında uyumun sağlanması ve mutlu bir evlilik yaşantısının sürdürülebilmesi için eşlerin demografik özellikleri, iletişim, değer ve amaçlar, karar verme, evle ilgili çalışmaların icra edilme şekli, akrabalarla ilişkiler, boş zamanların değerlendirilmesi, gelir ve gider faaliyetlerin idaresi gibi alanlarda birbirlerine uyum göstermelerini de gerektirmektedir (Şener, Terzioğlu, 2002).

Uyumlu bir evliliğin sağlanabilmesinin ilk koşullarından biri açık, etkili ve nitelikli iletişimdir (Ekşi ve Kahraman, 2012). Eşler arasında iletişim, karşılıklı mesajların paylaşılması yolu ile zamanla gelişen, kişilerarası ilişkilerde birlikteliği gerektiren, organize olmuş ve doğal olarak oluşan bir etkileşim mekanizmasıdır (Steinmetz ve ark., 1990; akt. Şener, Terzioğlu, 2002).

Çağdaş anlamda sağlam ve mutlu evlilik ayrı kişiliğe sahip iki kişinin birbirlerini bütünleştirmesiyle oluşabilir. Bu da bütüncül bir uyumu gerektirmektedir. Bütüncül uyum da eşlerin karşılıklı iletişim ve etkileşim içinde birbirlerine uyum göstermeleri demektir. Eşlerin günlük yaşamlarında insan insana uyum, ruhsal yaşantıda uyum, topluluk içinde birlikte uyum, eşlerin varlık gösterimlerinde karşılıklı tutum ve davranışlarında uyum, birbirini tamamlamada uyum ve cinsel davranışta uyum göstermeleri, birey olarak kendi benliklerini korurken “biz” olabilmeleri durumunda evliliklerinde bütüncül bir uyum içinde olduklarından söz edilebilmektedir (Özügürlü, 1985; akt. Ulu, 2007).

Hiç kuşkusuz ki böyle bir uyumun sağlanmasında göz ardı edilemeyecek unsur eşlerin birbirleriyle bütüncül bir uyum yakalarken kendi benliklerini de korumalarıdır. Daha önceki bölümlerde değinilen evlilik tanımlarında da vurgulandığı gibi evlilik, bir kişinin benliğini başka bir kişinin benliği ile bütünleştirebilmesine imkan sağlamakta, kişiliğinin gelişmesine ve mutlu olmasına imkan sağlamaktadır. Evlilik, ailenin kurulmasında ilk evreyi oluşturması bakımından kişilerin mutlu olmasını sağlayan ve kişiliklerin gelişmesinde önemli rolü olan bir kurum olarak tanımlanmaktadır (Basharpoor ve Sheykoleslami, 2015).

Evlilik uyumunu etkileyen faktörlerin başında karşılıklı iletişim ve etkileşim ile bunların temelindeki birey olma ve kendi benliğini kaybetmeden karşıdakinin benliğiyle bütünleşebilme yetileri gelirken, diğer birçok faktör de evlilik uyumunun şekillenmesinde belirleyici olabilmektedir. Yine evlilik uyumu bir başka tanımda da evlilikteki mutluluk ve başarıyla bağlantılı olduğuna inanılan paylaşılan aktiviteler, çatışmalar gibi faktörlerin bileşkesi olarak ele alınmış, diğer bir tanımda da sorunları çözme kapasitesi üzerine vurgu yapılmıştır (Fışıloğlu ve Demir, 2000).

Evlilik uyumunu etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Muhakkak ki evlilikte karşılıklı sevgi ve saygı mutlu bir evlilik yaşantısının ön koşullarından biridir, fakat buna ek olarak çiftlerin birbirlerine ve ilişkilerine karşı farkındalık sahibi olmaları, birbirlerini dinlemeleri, duygu ve düşüncelerini açık bir şekilde ifade etmeleri de uyumlu evliliğin olmazsa olmazlarındandır. Nesne ilişkileri kuramcıları ise eşler arasındaki romantik ilişkilerin kişilerin çocukluklarında ebeveynleriyle olan ilişkilerinin bir yansıması olduğunu ifade etmektedirler. Çocuğun, anne ve babasına karşı hissettiği bağlılık ve yakınlık yetişkinlik çağında başkalarıyla olan ilişki kurma becerilerini de etkilemektedir. Evlilik uyumuna etki eden durumlar evlilikte üçgen modeline göre üç temel başlıkta incelenebilmektedir (Larson, 2002).

Kişisel özellikler; problemler, stresle başa çıkma zorluğu, işlevsel olmayan düşünceler, abartılı tepkisellik, abartılı kızgınlık ve saldırganlık, tedavi edilmemiş depresyon, kronik irritabilite, abartılı utangaçlık, olumlu özellikler, dışa dönüklük, özgüven, iddialılık, teslimiyet, aşk, esnekliktir.

Çift özellikleri; problemler, negatif ilişki şekli, olumlu özellikler, iletişim becerileri, çatışma çözme becerileri, kaynaşma, yakınlık, güç paylaşımı veya kontrolü, uzlaşmadır.

Çevresel etmenler; aile kökeninin etkileri, aile sürecinin izleri, aileden bağımsız olabilme, baba ve annenin evliliği, arkadaşların ve anne babanın desteği, iş stresi, ebeveyn olmanın stresi, dışarı işlerinin gerilimi, diğer stres kaynakları (borçlu olma, sağlık problemleri, eşinin akrabaları vb.) dir.

Reuben Hill de (1966) evlilik uyumu ile ilişkili; kocanın anne-baba evliliğinin mutluluğu, kocanın çocukluğunun geçtiği yer, kocanın eğitim seviyesi, kocanın evlenme yaşı faktörlerini saptamıştır (akt. Akar, 2005).

Evlenene kadar farklı farklı ilişkileri, ilgileri ve yaşamları olan kişilerin evlenince yaşamları yeni bir biçim kazanmaktadır. Bu yeni yaşam biçimi içinde yani evlilik ilişkisi içinde mutlu olabilmeleri, sağlıklı bir ilişki kurabilmeleri, ortak hedeflerine ulaşabilmeleri ve bunun devamında da sağlıklı bir aile hayatı oluşturabilmeleri için bir bütün olarak birbirlerini tamamlamaları gerekmektedir. Uyumlu bir evlilik beraberinde başarılı bir aile yaşantısını da getirecektir. Eşlerin birbiriyle uyuşmayı, paylaşmayı başarabildiği, görev ve sorumluluklarını olgunca kabullendiği bir beraberlik açık, etkili ve nitelikli bir iletişimi sağlarken aynı zamanda evlilik başarısını ve mutluluğunu da olumlu yönde etkileyecektir (Şener, Terzioğlu, 2002).

2.4 Evlilik çatışması

Çiftler arasındaki çatışma, çiftlerin problem çözmede yaşadıkları zorluklar, birbirlerinin farklı yanlarını kabullenmede yaşadıkları güçlüklerdir. Evlilik çatışması, yanlış bir şekilde yönetilmiş ya da yönetilen çatışmadır. Çiftleri tatmin etmeyen çözümlere ulaşıldığı zaman çatışma ortaya çıkar. Yani çatışma, çiftlerin birbirlerine olan bağlılıklarından kaynaklanan sorunları çözecek yöntemlerin başarısız olmasından dolayı ortaya çıkar. (Dhir ve Markman, 1984).

Tümer (1998) ise araştırmasında iki farklı evlilik çatışması kavramına yer vermiştir. Birinci tanımda, evlilik çatışması, çiftlerden birinin diğerinin davranışlarına ettiği müdahaleler sonucunda ortaya çıkan bireyler arası bir süreç olarak tanımlanmıştır. İkinci tanımda ise, birbirine zıt ya da uyuşmayan gereksinim, amaç ve isteklerden kaynaklanan anlaşmazlıklar ya da uyuşmazlık olarak tanımlanmıştır (Tümer, 1998, akt: Öner, 2013).

2.5 Kültürlerarası Evlilik

Modern bilimin temel araştırma objelerinden biri olan milletlerarası ilişkiler konusunun güncellenmesi, yirminci yüzyılda ABD’de çeşitli yaklaşımların birbirini takip etmesine neden olmuştur. Bu alanda ilk çalışmalar asimilasyonizm (başka halkın dilini, adetlerini, kültürünü vb. kabul etmesi neticesinde bir halkın kendi milli kültürünü kaybederek, başka halka karışması), yeni gelmiş göçmen gruplarının Amerikalaştırılması şeklinde yapılmıştır. Tam asimilasyona uğramış etnik azınlıklar, kültürlerini yitirmiş, dillerini, normlarını ve yeni anavatanlarının değerlerini benimsemişlerdir. Bu fikir daha sonra “eritme potası” kavramında üzerine oturtulmuştur (Süleymanov 2010). Çünkü sorun(ları) çıkaran benzerlik değil, farklıdır (Kartarı 2014 :18). Seshadri ve Knudson-Martin’in, ulus-ötesi evlilik yapan çiftlerle ilgili olarak belirlediği 4 farklı ilişki yapısı bulunmaktadır. Bunlar; bütünleşmiş (farklı kültürlerin, birbirleri içerisinde eriyip her ikisini de kucaklayarak karşılayan), birlikte var olan (kültürel farklılıkları olumlu olarak kabul edip bu farklılıkları koruyan), tek taraflı asimile olmuş (bir eşin

kültürünün diğer eşin kültürü içinde erimesi) ve çözülmemiş (kişilerin birbirlerinin farklılıkları ile baş edememesi ve anlaşmazlıkların ortaya çıkması) eşler olarak ortaya çıkmıştır. Seshadri ve Knudson-Martin, evliliklerini sürdürme ve problemlerle baş etme yöntemleri eşler için kültürel farklılıkları aşan bir “biz oluşturma” ve “kendi ortaklıklarını oluşturma”; “farklı yönlerini pozitif bir şekilde çerçeveleme”, “farklılıklarına saygı gösterip esnek davranmaya çalışma”; “diğer kişilerle etkileşime girerken güvensizlikleri için birbirlerine destek olma”; “beraberliklerini ait oldukları aile ve arkadaş gruplarında var edebilme” gibi yolların önemli olduğunu söylemişlerdir (Seshadri ve Martin 2013, akt: Ülkücan 2015). Aynı zamanda bu durum kültürel ilişkiler bağlamında üst kimlik oluşturularak, farklılıkların görmezden gelinmesini sağlayıp ortaya çıkabilecek sorunların önüne geçilmesini hedeflemiştir. Etnik kimliklerin belirginleşmemesi, ortak payda olan kimliğin öne çıkartılması ile mümkün olacağı yönünde adımlar atılmıştır. (Suleymanov 2010: 18). Bir dizi araştırmacı, ulus-ötesi evliliklerin etnik kimlik bilincinde azalmaya yol açtığına işaret etmektedir. Yazar ayrıca, ulus-ötesi evlilik yapmış bazı ailelerde birinci dereceye kadar kültürel çelişkilerin de hissedildiğini belirtmektedir (Varro1998:31).

2.6. Kültürleşmenin Evlilik Uyumu ve Çatışmasına Etkisi ile Yapılan Araştırmalar

Amerika’da yaşayan Pakistanlı çiftlerin evlilik doyumu ile pozitif iletişim davranışları arasındaki ilişki araştıran çalışmada, Amerikalı çiftlerin evlilik doyumu ile pozitif iletişim davranışları arasındaki ilişki anlamlı derecede daha az güçlüydü. Fakat evlilik doyumu ile iletişim davranışları arasındaki ilişki, Pakistanlı çiftlerden önemli ölçüde daha güçlüydü. Bu bulgular muhtemelen, göçmenlerin çiftleşmesinin bir sonucu olarak, göçmen çiftlerin medeni davranışlarının hem çiftlerin hem de menşe ülkeleri tarafından etkilendiğini ortaya koymaktadır (Rehman ve Holtzworth-Munroe, 2007).

Yapılan başka bir araştırmada, Asya’da yaşayan Asyalı çiftler ve ABD’de yaşamını sürdüren Asyalı çiftlerin evlilik doyumuna bakılmıştır. Yapılan bu araştırmada iki grup arasında evlilik doyumlarında farklılık çıkmamıştır.

Ayrıca ABD’de yaşayan Asyalı çiftlerde stresin daha fazla olduğu gözlemlenmiştir (Lee, Balkin ve Fernandez, 2017).

Meksikalı çiftlerle yapılan çalışmada ise kültürel farklılıkların düşük pozitif evlilik kalitesi ile ilişkili olduğunu, kültürel benzerliğin ise yüksek pozitif evlilik kalitesi ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Cruz ve ark. 2014).

3. BÖLÜM

ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

3.1 Araştırmanın modeli

Bu araştırma deseni bakımından nicel bir araştırmadır. Teknik olarak betimleyici teknik kullanılmıştır. Mevcut durumun araştırılması, belirlenmesi amacıyla verilerin toplanarak, toplanan verilerin analiz edilip, matematiksel tabana aktarılmıştır, sonuçların sayısal olarak ifade edilmesi ve belirlenmesi yapılmıştır.

3.2 Evren ve örneklem

Yabancı ülkelere evlilik nedeni ile Konya'ya gelmiş olan gönüllü rastgele seçilmiş 100 kadın ve 20 erkek araştırmanın evren ve örneklemini oluşturmaktadır.

3.3 Veri toplama araçları

Araştırmanın verileri, yaygın olarak kullanılan veri toplama araçlarından olan anket yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Yabancı ülkelere evlilik nedeni ile Konya'ya gelmiş gönüllü 20 erkek ve 100 kadına dört bölümden oluşan bilgi edinme formları sunulmuştur. Birinci bölüm, Sosyo – Demografik Bilgi Formu(11 soru); ikinci bölüm, Kültürlenme Ölçeği (44 soru); üçüncü bölüm, Evlilik Yaşamı Anketi (70 soru); dördüncü bölüm Çift Uyum Ölçeği(32 soru) olmak üzere 157 sorudan oluşmaktadır.

3.3.1 Sosyo demografik bilgi formu

Sosyo-demografik Form: Araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik formda cinsiyet, yaş, kaç yıldır evli oldukları, eğitim durumları, gelirleri, Konya'ya geliş yılı, Konya'da ikamet süreleri, Konya'ya

geldikleri yer, çocuk sayıları, aile büyüklükleri, geniş aile iseler kimler ile yaşadıklarına yönelik sorulara yer verilmiştir.

3.3.2 Kültürlenme Ölçeği

Kültürlenme Ölçeği (KÖ); Kültürlenme tutumları, 44 maddelik Acculturation Attitudes Scale'in (Ataca ve Berry, 2002) değiştirilmiş versiyonu ile ölçülmüştür. Çocuklarla ilgili üç alan; Çocuk yetiştirme stili, çocuk değerleri ve çocukların dışarıya taşınması dışlanmış ve bu çalışmada başka bir alan, kültür alanı eklenmiştir. 36 maddelik ölçek 9 tutum alanı içeriyordu; arkadaşlık, sosyal aktivite, yemek, bayram kutlamaları, dil kullanımı, dekorasyon, gazete okurları, yaşam tarzı ve kültür. Her bir kültürleşme tutumları; Asimilasyon, ayrılık, marjinalleşme ve entegrasyon, 9 ifade ile oluşturuldu. Anket üzerinde 1, 2, 10, 11, 20, 19, 25, 31 ve 36 numaralı ifadeler asimilasyonu ölçmüştür. Örnek bir ifade şuydu: "Geldiğim yerin bayramını Türk bayramlarından daha çok kutlamayı tercih ediyorum". Tablo 4, 7, 12, 14, 21, 22, 24, 29 ve 33 ölçülen ayrımı. Örnek bir ifade şuydu: "Türk arkadaşlarıma geldiğim yerin arkadaşlarımdan daha çok tercih ediyorum". Tablo 5, 8, 13, 16, 18, 23, 27, 32 ve 35 marjinalizasyonu ölçtüler. Örnek bir ifade şuydu: "Çoğu zaman nerede yaşadığımı umursamıyorum". İfadeler 3, 6, 9, 15, 17, 26, 28, 30 ve 34 ölçüldü. Örnek bir ifade şuydu: "Hem geldiğim yerin hem de Türk gazetelerini okumayı tercih ediyorum". Ölçeğin 36 maddesi ölçeğe göre sıralanmıştır ve cevaplar "kesinlikle katılmıyorum" (1) ile "kesinlikle katılıyorum" arasında değişen 5'li Likert ölçeğinde verilmiştir (5). Özgün ölçekte her bir tutum için Cronbach alfa güvenirlik katsayıları, asimilasyon için .83, ayrılma için .89, entegrasyon için .84 ve marjinalizasyon için .78 olarak bildirilmiştir. Ölçeğin 36 maddelik modifiye edilmiş versiyonunda Cronbach alfa güvenirlik katsayıları, asimilasyon için .80, ayrışma için .81, entegrasyon için .76 ve marjinalleşme tutumları için .75 olarak bulunmuştur.

3.3.3. Evlilik Yaşamı Anketi(EYA)

Evlilik Yaşamı Anketi (EYA); Evli eşler arasındaki anlaşmazlık konularını saptamak amacıyla hazırlanan bir ölçü aracı olan EYA'nın geçerlilik ve

güvenilirlik çalışması 1993 yılında Zeynep Hatipoğlu tarafından yapılmıştır. Ölçek, iletişim, arkadaş ve akrabalarla ilişkiler, ekonomik sebepler, cinsel ilişkiler, çocuklar ve aile içi etkileşimler gibi evlilikte problem yaratabilecek konular içeren 70 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin puanlamasında çatışma yaygınlığı ve çatışmanın sıklığı olarak iki tür puan elde edilebilmektedir. Çatışma yaygınlığı hesaplanırken “Böyle bir durum yok” seçeneği 0, diğer seçenekler ise (var ama hiç gerginlik yaratmıyor-günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor) 1 olarak değerlendirilebilmektedir. Bu şekilde katılımcılar 0 ile 70 arasında değişen puanlar almaktadırlar. Çatışmanın sıklığı puanı için ise “Böyle bir durum yok” seçeneği 0, diğer seçenekler (var ama hiç gerginlik yaratmıyor-günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor) 1-5 arasında puanlanmaktadır. Katılımcılar ölçekten 0-350 arasında değişen toplam puan almaktadırlar. Ölçekte ters madde yoktur. Ölçeğin geçerliği ile ilgili yapılan çalışma sonucunda iç tutarlılık katsayısı .91 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı güvenirliği için Hatipoğlu-Sümer (1993) tarafından yapılmış olan çalışmada yer alan 35 evli ve 10 boşanmış çiftten elde edilen veriler kullanılmıştır. Çatışma yaygınlık puanlarında evli ve boşanmış çiftlerin ortalama puanları arasında anlamlı bir fark bulunduğu gibi (evli s.d=10.15; boşanmış s.d=10.75; $t=3.14$; $p<05$), çatışma sıklık puanlarında da evli ve boşanmış çiftlerin ortalama puanları arasındaki fark da anlamlı bulunmuştur (evli s.d=.87; boşanmış s.d=.67; $t=3.03$; $p<05$) (Hatipoğlu 1993'den aktaran, Günay 2007).

3.3.4. Çift Uyum Ölçeği(ÇUÖ)

Çift Uyum Ölçeği (ÇUÖ): Orijinal adı “Dyadic Adjustment Scale” olan ÇUÖ, Spanier (1976) tarafından hazırlanmış olup evli veya birlikte yaşayan çiftlerin algıladığı biçimiyle ilişkinin niteliğini değerlendirmek için geliştirilmiştir. 32 maddeden oluşan ölçek, evet-hayır sorulan ve Likert tipi olarak düzenlenmiştir. Ölçeğin dört alt testi vardır.

1. Çift fikir birliği: Evlilik ilişkisi içinde önemli konularda anlaşma düzeyi ile ilgili on üç maddeden oluşur.
2. Çift tatmini: Duygu ve iletişim ile ilgili olumlu ve olumsuz özellikleri değerlendiren on maddeden oluşur.

3. Çift birlikteliği: Birlikte geçirilen zamanda beraber yapılan davranışlar, fikir alışverişleri ve sakin bir şekilde tartışma ile ilgili beş maddeden oluşur.
4. Duygulanım ifadesi: Sevgi gösterme şekillerinde anlaşma ve sevgi gösterme davranışları ile ilgili dört maddeden oluşur.

Tüm ölçekten alınan en düşük puan 0 ve en yüksek puan 151'dir. Toplam puandaki yükselme evlilikteki çift toplam uyumunu göstermektedir. Puanların 98'den düşük olması evlilik uyumsuzluğuna işaret etmektedir. ÇUÖ ölçeğinin tamamının Cronbach's alfa katsayısı .96'dır ve aynı örnekleme çeşitli alt ölçeklerinin Cronbach's alfa katsayıları .93-.94 arasında değişmektedir. ÇUÖ, evlilik yaşamının niteliğini değerlendirmek için çok farklı kültürlerde kullanılan bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe 'ye uyarlanması Özkan (1995), geçerlik güvenirlik çalışmaları Yavuz (1995) tarafından yapılmıştır. Cronbach's alfa katsayısı .95, yarıya bölüm güvenirliği .90, alt ölçekler için Cronbach's alfa katsayıları .76-.91 değerleri arasındadır. ÇUÖ'nin Türkçe versiyonu (Fışıloğlu ve Demir, 2000) .90 iç tutarlılığa sahiptir. Yarıya bölme güvenirlik katsayısı .85'dir. Locke-Wallace Evlilik Uyum Testiyle yapılan geçerlilik çalışmasında korelasyon .82 bulunmuştur.

3.4. Araştırmada Verilerinin Analiz Edilmesi

Araştırmada evli bireylerden toplanan datalarla oluşturulan veritabanı Statistical Package for Social Sciences (SPSS) 25.0 yazılımında çözümlenmiştir.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketine verdikleri yanıtların güvenirliği Cronbach alfa testiyle test edilmiş olup, Kültürlenme Ölçeğinin cronbach alfa değeri 0,836, Çiftler Uyum Ölçeğinin 0,958 ve Evlilik Yaşamı Anketinin 0,876 bulunmuştur.

Araştırmaya alınan bireylerin sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı belirlenirken frekans analizi, Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve

Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar belirlenirken tanımlayıcı istatistikler kullanılmıştır.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlarının normal dağılım gösterip göstermeme durumu Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk testlerinin yanı sıra, QQ plot grafiği ve basıklık-çarpıklık değerleri incelenmiş ve normal dağılıma uyumlu olduğu belirlenmiştir. Bu bulgu paralelinde sosyo-demografik özelliklerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketi puanları parametrik test istatistikleri ile karşılaştırılmıştır. Katılımcıların cinsiyetine, eğitim durumuna ve aile tipine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketi puanları bağımsız örneklem t testiyle karşılaştırılmıştır. Yaş grubu, evlilik süresi, aylık gelir, geldikleri yer, ikamet süresi ve çocuk sayısı değişkenlerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketi puanlarının karşılaştırılmasında ANOVA uygulanmış ve post-hoc test olarak Scheffe ve Tukey testleri kullanılmıştır. Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketi puanları arasındaki korelasyonlar Pearson korelasyon analiziyle tespit edilmiş ve Çiftler Uyum Ölçeğinin Kültürlenme Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketi puanları tarafından yordanma durumu regresyon analizi ile test edilmiştir.

4. BÖLÜM

BULGULAR

Tablo 1.

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı (n=120)

	Sayı(n)	Yüzde(%)
Cinsiyet		
Kadın	100	83,33
Erkek	20	16,67
Yaş Grubu		
30 yaş ve altı	30	25,00
31-40 yaş arası	49	40,83
41 yaş ve üzeri	41	34,17
Evlilik süresi		
5 yıl altı	52	43,33
5-9 yıl arası	33	27,50
10 yıl ve üzeri	35	29,17
Eğitim durumu		
Ortaokul/Lise	64	53,33
Üniversite	56	46,67
Aylık gelir		
1500-3500 TL	47	39,17
3501-5000 TL	40	33,33
5001 TL ve üzeri	33	27,50
Konya'da ikamet süresi		
3 yıl ve altı	38	31,67
4-10 yıl arası	47	39,17
11 yıl ve üzeri	35	29,17
Gelenen yer		
AB Ülkeleri	5	4,17
Azerbaycan/Gürcistan/Özbekistan	43	35,83
Iran	12	10,00
Rusya/Ukrayna	60	50,00
Çocuk sayısı		
Çocuğu yok	41	34,17
Bir çocuk	41	34,17
İki çocuk	21	17,50
Üç çocuk	17	14,17

Aile tipi

Çekirdek aile	81	67,50
Geniş aile	39	32,50

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınan bireylerin %83,33'ünün kadın, %16,67'sinin erkek, %25'inin 30 yaş ve altı, %40,83'ünün 31-40 yaş arası, %34,17'sinin 41 yaş ve üzeri yaş grubuna mensup olduğu, %43,33'ünün evlilik süresinin 6 ay, %27,50'sinin 5-9 yıl arası, %29,17'sinin 10 yıl ve üzeri süre ile evli olduğu, %53,33'ünün eğitim durumunun ortaokul/lise mezunu, %46,67'sinin üniversite mezunu, %39,17'sinin aylık gelirinin 1500-3500 TL, %33,33'ünün 3501-5000 TL, %27,50'sinin 5001 ve üzeri olduğu saptanmıştır. Katılımcıların Konya'da ikamet süreleri incelendiğinde, %31,67'sinin 3 yıl ve altı, %39,17'sinin 4-10 yıl arası, %29,17'sinin 11 yıl ve üzeri süre ile Konyada ikamet etmekte olduğu, katılımcıların %4,17'sinin AB ülkelerinden, %35,83'ünün Azerbaycan/Gürcistan/Özbekistan'dan, %10'unun İran'dan, %50'sinin Rusya/Ukrayna'dan geldikleri, %34,17'sinin çocuk sahibi olmadığı, %34,17'sinin bir çocuk, %17,50'sinin 2 çocuk ve %14,17'sinin üç çocuk sahibi olduğu, %67,50'sinin aile tipinin çekirdek, %32,50'sinin geniş aile olduğu görülmüştür.

Tablo 2.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	n	$\bar{x}$	s	Min	Max
Asimilasyon	120	27,44	5,50	11	42
Ayrılık	120	26,64	5,24	13	38
Marjinalleşme	120	25,65	5,15	12	38
Entegrasyon	120	29,20	6,55	10	41
Çiftler Uyum Ölçeği	120	81,89	25,22	19	134
Çatışma Yaygınlık Puanı	120	13,43	12,35	0	52
Çatışma Sıklık Puanı	120	1,82	1,03	0	4

Tablo 2’de katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar verilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen bireylerin Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyondan ortalama $27,44 \pm 5,50$, minimum 11, maksimum 42, Ayrılıktan ortalama $26,64 \pm 5,24$, minimum 13, maksimum 38 puan, Marjinalleşmeden ortalama $25,65 \pm 5,15$, minimum 12, maksimum 38 puan, Entegrasyondan ortalama $29,20 \pm 6,55$, minimum 10, maksimum 41 puan aldıkları saptanmıştır.

Katılımcıların Çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puan ortalaması $81,89 \pm 25,22$, minimum 19, maksimum 134, Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma yaygınlık puanı ortalama $13,43 \pm 12,35$, minimum 0, maksimum 52, Çatışma sıklık puanı ortalama $1,82 \pm 1,03$, minimum 0, maksimum 4 olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	s	t	P
Asimilasyon	Kadın	100	27,11	5,68	-1,485	0,140
	Erkek	20	29,10	4,24		
Ayrılık	Kadın	100	26,82	5,56	0,832	0,407
	Erkek	20	25,75	3,21		
Marjinalleşme	Kadın	100	25,46	5,25	-0,902	0,369
	Erkek	20	26,60	4,67		
Entegrasyon	Kadın	100	28,90	6,81	-1,124	0,263
	Erkek	20	30,70	4,91		
Çiftler Uyum Ölçeği	Kadın	100	82,61	26,29	0,696	0,488
	Erkek	20	78,30	19,17		
Çatışma Yaygınlık Puanı	Kadın	100	12,93	10,84	-0,981	0,328
	Erkek	20	15,90	18,34		
Çatışma Sıklık Puanı	Kadın	100	1,85	0,99	0,609	0,543
	Erkek	20	1,69	1,24		

Tablo 3'te katılımcıların cinsiyetlerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin uygulanan bağımsız örneklem t testi sonuçları verilmiştir.

Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya dahil olan bireylerin cinsiyetlerine göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Erkek katılımcıların Asimilasyon, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları kadınlardan, kadın katılımcıların ise Ayrılık alt boyutundan aldıkları puanlar erkeklerden daha yüksek bulunmasına karşın cinsiyetler arasındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Katılımcıların cinsiyetlerine göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Kadın

katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, erkek katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmıştır fakat aralarındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya dahil olan bireylerin cinsiyetlerine göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Cinsiyetlerine bakılmaksızın katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları benzerdir.

Tablo 4.

Katılımcıların yaş gruplarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Yaş Grubu	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Asimilasyon	30 yaş ve altı	30	27,10	6,26	11,00	37,00	0,246	0,783
	31-40 yaş arası	49	27,24	5,02	18,00	42,00		
	41 yaş ve üzeri	41	27,93	5,57	18,00	37,00		
Ayrılık	30 yaş ve altı	30	26,27	5,21	13,00	36,00	2,132	0,123
	31-40 yaş arası	49	27,78	4,67	18,00	38,00		
	41 yaş ve üzeri	41	25,56	5,75	13,00	35,00		
Marjinalleşme	30 yaş ve altı	30	25,73	6,28	12,00	38,00	2,480	0,088
	31-40 yaş arası	49	26,71	4,52	15,00	38,00		
	41 yaş ve üzeri	41	24,32	4,76	14,00	34,00		
Entegrasyon	30 yaş ve altı	30	27,53	7,20	10,00	38,00	1,312	0,273
	31-40 yaş arası	49	29,67	5,49	18,00	41,00		
	41 yaş ve üzeri	41	29,85	7,14	13,00	41,00		
Çiftler Uyum Ölçeği	30 yaş ve altı	30	84,43	25,22	43,00	129,00	0,393	0,676
	31-40 yaş arası	49	79,53	25,62	19,00	129,00		
	41 yaş ve üzeri	41	82,85	25,13	33,00	134,00		
Çatışma Yaygınlık Puanı	30 yaş ve altı	30	12,03	10,96	0,00	44,00	1,333	0,268
	31-40 yaş arası	49	15,63	15,24	0,00	52,00		
	41 yaş ve üzeri	41	11,80	8,84	0,00	30,00		
Çatışma Sıklık Puanı	30 yaş ve altı	30	1,72	1,13	0,00	3,33	0,205	0,815
	31-40 yaş arası	49	1,87	1,11	0,00	4,00		
	41 yaş ve üzeri	41	1,83	0,86	0,00	3,67		

Tablo 4'te katılımcıların yaş gruplarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların karşılaştırılması amacıyla uygulanan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan bireylerin yaş gruplarına göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). 30 yaş ve altı yaş grubuna mensup katılımcıların Asimilasyon, 31-41 yaş arası yaş grubuna mensup katılımcıların Marjinalleşme ve 41 yaş ve üzeri yaş grubuna mensup katılımcıların Ayrılık

ile Entegrasyon puanları diğerlerinden daha yüksek hesaplanmasına karşın yaş grupları arasındaki farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Katılımcıların yaş gruplarına göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). 30 yaş ve altı yaş grubuna mensup katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, 31 yaş ve üzerinde olan katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmıştır fakat aralarındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya kapsamına alınan bireylerin yaş gruplarına göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Söz konusu alt ölçeklerde 31-40 yaş arası yaş grubuna mensup katılımcıların puanları diğer yaş gruplarına mensup katılımcıların puanlarından daha yüksek bulunmasına karşın aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 5.

Katılımcıların evlilik sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Evlilik süresi	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p
Asimilasyon	5 yıl altı	52	27,08	4,74	11,00	37,00	1,009	0,368
	5-9 yıl arası	33	26,85	5,87	13,00	42,00		
	10 yıl ve üzeri	35	28,54	6,16	18,00	37,00		
Ayrılık	5 yıl altı	52	27,02	4,49	13,00	38,00	1,439	0,241
	5-9 yıl arası	33	27,36	5,12	17,00	38,00		
	10 yıl ve üzeri	35	25,40	6,26	13,00	35,00		
Marjinalleşme	5 yıl altı	52	26,73	5,06	12,00	38,00	2,347	0,100
	5-9 yıl arası	33	25,30	5,45	15,00	38,00		
	10 yıl ve üzeri	35	24,37	4,80	14,00	33,00		
Entegrasyon	5 yıl altı	52	28,71	5,57	10,00	38,00	0,307	0,737
	5-9 yıl arası	33	29,30	6,50	10,00	41,00		
	10 yıl ve üzeri	35	29,83	7,93	13,00	41,00		
Çiftler Uyum Ölçeği	5 yıl altı	52	85,25	23,83	33,00	129,00	1,080	0,343
	5-9 yıl arası	33	77,03	26,58	29,00	129,00		
	10 yıl ve üzeri	35	81,49	25,87	19,00	134,00		
Çatışma Yaygınlık Puanı	5 yıl altı	52	11,98	13,49	0,00	52,00	0,740	0,479
	5-9 yıl arası	33	15,27	12,27	0,00	51,00		
	10 yıl ve üzeri	35	13,83	10,61	0,00	43,00		
Çatışma Sıklık Puanı	5 yıl altı	52	1,97	1,16	0,00	4,00	1,213	0,301
	5-9 yıl arası	33	1,62	0,83	0,00	3,31		
	10 yıl ve üzeri	35	1,78	0,97	0,00	4,00		

Araştırma kapsamına alınan bireylerin evlilik sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen bireylerin evlilik sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Katılımcıların evlilik sürelerine bakılmaksızın Kültürlenme ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Katılımcıların evlilik sürelerine göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Evlilik süresi 5 yıl altında olan katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, evlilik süresi 5 yıldan daha fazla olan katılımcıların puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların evlilik sürelerinden kaynaklanan puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya dahil olan bireylerin evlilik sürelerine göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Evlilik sürelerine bakılmaksızın katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları benzerlik göstermektedir.

Tablo 6.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Eğitim durumu	n	$\bar{x}$	S	t	P
Asimilasyon	Ortaokul/Lise	64	28,50	4,38	2,294	0,024*
	Üniversite	56	26,23	6,38		
Ayrılık	Ortaokul/Lise	64	27,55	4,53	2,048	0,043*
	Üniversite	56	25,61	5,83		
Marjinalleşme	Ortaokul/Lise	64	26,66	4,80	2,328	0,02*
	Üniversite	56	24,50	5,35		
Entegrasyon	Ortaokul/Lise	64	30,02	6,08	1,466	0,145
	Üniversite	56	28,27	6,98		
Çiftler Uyum Ölçeği	Ortaokul/Lise	64	82,89	25,87	0,462	0,645
	Üniversite	56	80,75	24,64		
Çatışma Yaygınlık Puanı	Ortaokul/Lise	64	15,52	12,87	2,007	0,047*
	Üniversite	56	11,04	11,38		
Çatışma Sıklık Puanı	Ortaokul/Lise	64	2,06	1,07	2,807	0,006*
	Üniversite	56	1,55	0,91		

* $p<0,05$

Tablo 6'da katılımcıların eğitim durumlarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar verilmiştir.

Araştırmaya dahil edilen bireylerin eğitim durumlarına göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık ve Marjinalleşme arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,05$).

Araştırma kapsamına alınan bireylerden Ortaokul/Lise eğitimlerini tamamlamış olanların Asimilasyon, Ayrılık ve Marjinalleşme puanları, Üniversite mezunu olanların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksektir. Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği alt boyutu olan Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Eğitim durumlarına bakılmaksızın katılımcıların Entegrasyon puanları benzerdir.

Katılımcıların eğitim durumlarına göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Ortaokul/lise mezunu katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, üniversite mezunu olan

katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmıştır fakat aralarındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya kapsamına alınan bireylerin eğitim durumlarına göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Söz konusu alt ölçeklerde Ortaokul/lise mezunu olan katılımcıların puanları üniversite mezunu olan katılımcıların puanlarından istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 7.

Katılımcıların aylık gelirlerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Aylık gelir	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	P
Asimilasyon	1500-3500 TL	47	27,11	5,39	11,00	36,00	2,366	0,098
	3501-5000 TL	40	28,88	4,97	20,00	37,00		
	5001 TL ve üzeri	33	26,18	6,02	18,00	42,00		
Ayrılık	1500-3500 TL	47	26,19	4,89	13,00	38,00	0,499	0,609
	3501-5000 TL	40	27,30	4,10	20,00	35,00		
	5001 TL ve üzeri	33	26,48	6,82	13,00	38,00		
Marjinalleşme	1500-3500 TL	47	26,32	5,26	12,00	35,00	0,804	0,450
	3501-5000 TL	40	25,53	4,90	18,00	38,00		
	5001 TL ve üzeri	33	24,85	5,33	14,00	38,00		
Entegrasyon	1500-3500 TL	47	28,21	6,65	10,00	41,00	1,016	0,365
	3501-5000 TL	40	30,20	5,11	20,00	40,00		
	5001 TL ve üzeri	33	29,39	7,83	13,00	41,00		
Çiftler Uyum Ölçeği	1500-3500 TL	47	82,62	29,15	19,00	129,00	0,058	0,943
	3501-5000 TL	40	82,05	22,14	40,00	134,00		
	5001 TL ve üzeri	33	80,67	23,33	37,00	124,00		
Çatışma Yaygınlık Puanı	1500-3500 TL	47	12,32	11,81	0,00	51,00	1,854	0,161
	3501-5000 TL	40	16,43	13,71	0,00	52,00		
	5001 TL ve üzeri	33	11,36	10,99	0,00	44,00		
Çatışma Sıklık Puanı	1500-3500 TL	47	1,98	1,15	0,00	4,00	0,955	0,388
	3501-5000 TL	40	1,69	0,95	0,00	3,28		
	5001 TL ve üzeri	33	1,76	0,93	0,00	4,00		

Tablo 7’de katılımcıların aylık gelirlerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına dair uygulanan ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Katılımcıların aylık gelirlerine göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Katılımcıların aylık gelirlerine göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Aylık gelirlerine bakılmaksızın katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları benzerdir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin aylık gelirlerine göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamamıştır ($p>0,05$). Söz konusu alt ölçeklerde aylık geliri 3501-5000 TL olan katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanı, 1500-3500 TL olan katılımcıların Çatışma Sıklık Puanı diğerlerinden daha yüksek bulunmasına karşın aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 8.

Katılımcıların Konya'da ikamet sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	İkamet süresi	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	P
Asimilasyon	3 yıl ve altı	38	27,11	5,18	11,00	37,00	1,007	0,369
	4-10 yıl arası	47	26,89	5,22	13,00	42,00		
	11 yıl ve üzeri	35	28,54	6,16	18,00	37,00		
Ayrılık	3 yıl ve altı	38	27,03	5,01	13,00	38,00	1,414	0,247
	4-10 yıl arası	47	27,26	4,51	17,00	38,00		
	11 yıl ve üzeri	35	25,40	6,26	13,00	35,00		
Marjinalleşme	3 yıl ve altı	38	26,95	5,70	12,00	38,00	2,341	0,101
	4-10 yıl arası	47	25,55	4,79	15,00	38,00		
	11 yıl ve üzeri	35	24,37	4,80	14,00	33,00		
Entegrasyon	3 yıl ve altı	38	28,29	6,03	10,00	38,00	0,564	0,570
	4-10 yıl arası	47	29,47	5,84	10,00	41,00		
	11 yıl ve üzeri	35	29,83	7,93	13,00	41,00		
Çiftler Uyum Ölçeği	3 yıl ve altı	38	88,26	24,11	33,00	129,00	2,125	0,124
	4-10 yıl arası	47	77,04	25,01	29,00	129,00		
	11 yıl ve üzeri	35	81,49	25,87	19,00	134,00		
Çatışma Yaygınlık Puanı	3 yıl ve altı	38	11,97	13,63	0,00	52,00	0,394	0,675
	4-10 yıl arası	47	14,30	12,63	0,00	51,00		
	11 yıl ve üzeri	35	13,83	10,61	0,00	43,00		
Çatışma Sıklık Puanı	3 yıl ve altı	38	2,10	1,19	0,00	4,00	2,349	0,100
	4-10 yıl arası	47	1,62	0,90	0,00	3,31		
	11 yıl ve üzeri	35	1,78	0,97	0,00	4,00		

Tablo 8'de katılımcıların Konya'da ikamet sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar ANOVA kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 8 incelendiğinde katılımcıların Konya'da ikamet sürelerine göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Katılımcıların Konya'da ikamet sürelerine bakılmaksızın Kültürlenme ölçeği alt boyutlarından aldıkları puanlar benzerdir.

Katılımcıların Konya’da ikamet sürelerine göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Konya’da ikamet sürelerine 3 yıl ve altında olan katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, Konya’da ikamet süresi 4 yıl ve daha fazla olan katılımcıların puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Katılımcıların Konya’da ikamet sürelerinden kaynaklanan puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya katılan bireylerin Konya’da ikamet sürelerine göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$). Konya’da ikamet sürelerine bakılmaksızın katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları benzerdir.

Tablo 9.

Katılımcıların geldikleri ülkeye göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Gelinen ülke	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Asimilasyon	AB Ülkeleri	5	29,80	4,55	24,00	36,00	5,888	0,001*	1-3
	AZR/GÜR/OZBK	43	28,81	4,48	20,00	42,00			2-3
	Iran	12	21,92	7,54	11,00	36,00			3-4
	Rusya/Ukrayna	60	27,37	5,16	18,00	37,00			
Ayrılık	AB Ülkeleri	5	22,60	3,51	19,00	27,00	9,561	0,000*	1-3
	AZR/GÜR/OZBK	43	27,65	4,33	20,00	38,00			2-3
	Iran	12	20,33	6,29	13,00	28,00			3-4
	Rusya/Ukrayna	60	27,52	4,79	17,00	38,00			
Marjinalleşme	AB Ülkeleri	5	24,80	3,03	20,00	28,00	5,884	0,001*	1-3
	AZR/GÜR/OZBK	43	27,35	4,93	18,00	38,00			2-3
	Iran	12	20,75	6,40	12,00	31,00			3-4
	Rusya/Ukrayna	60	25,48	4,58	15,00	35,00			
Entegrasyon	AB Ülkeleri	5	29,20	5,59	23,00	35,00	5,621	0,001*	1-3
	AZR/GÜR/OZBK	43	31,56	5,18	22,00	41,00			2-3
	Iran	12	23,50	8,36	10,00	34,00			3-4
	Rusya/Ukrayna	60	28,65	6,42	13,00	41,00			
Çiftler Uyum Ölçeği	AB Ülkeleri	5	65,00	20,16	50,00	100,00	0,966	0,411	
	AZR/GÜR/OZBK	43	80,40	24,30	19,00	129,00			
	Iran	12	82,92	26,94	43,00	122,00			
	Rusya/Ukrayna	60	84,17	25,86	33,00	134,00			
Çatışma Yaygınlık Puanı	AB Ülkeleri	5	8,40	7,67	0,00	14,00	2,831	0,041*	1-2
	AZR/GÜR/OZBK	43	17,28	15,44	0,00	52,00			2-3
	Iran	12	7,75	8,45	0,00	25,00			
	Rusya/Ukrayna	60	12,22	9,99	0,00	36,00			
Çatışma Sıklık Puanı	AB Ülkeleri	5	0,83	0,81	0,00	1,86	4,996	0,003*	1-2
	AZR/GÜR/OZBK	43	2,22	0,98	0,00	4,00			2-3
	Iran	12	1,42	0,95	0,00	2,80			
	Rusya/Ukrayna	60	1,70	1,00	0,00	3,67			

* $p < 0,05$

Tablo 9'da araştırma kapsamına alınan bireylerin geldikleri ülkeye göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar ANOVA testi kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Tablo 9 incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen bireylerin geldikleri ülkeye göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık ve Marjinalleşme puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). İran'dan gelen bireylerin Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları, diğer ülkelerden gelen katılımcılara göre anlamlı düzeyde daha düşük bulunmuştur.

Araştırmaya kapsamına alınan bireylerin geldikleri ülkeye göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Rusya/Ukrayna'dan gelen katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, diğer ülkelerden gelen katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmasına karşın aralarındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Katılımcıların geldikleri ülkeye göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark tespit edilmiştir ($p<0,05$). Azerbaycan/Gürcistan/Özbekistan'dan gelen bireylerin Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları AB ülkelerinden ve İran'dan gelen bireylere göre daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 10.

Katılımcıların çocuk sayılarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Çocuk sayısı	n	$\bar{x}$	s	Min	Max	F	p	Fark
Asimilasyon	Çocuğu yok	41	27,56	5,29	11,00	37,00	4,936	0,0039	1-2
	Bir çocuk	41	25,34	5,05	13,00	42,00			2-3
	İki çocuk	21	28,52	6,32	18,00	37,00			2-4
	Üç çocuk	17	30,88	3,95	23,00	37,00			
Ayrılık	Çocuğu yok	41	27,41	4,94	13,00	38,00	2,161	0,096	
	Bir çocuk	41	27,20	5,22	13,00	38,00			
	İki çocuk	21	24,10	6,09	13,00	34,00			
	Üç çocuk	17	26,59	4,27	19,00	34,00			
Marjinalleşme	Çocuğu yok	41	25,63	5,41	12,00	38,00	0,970	0,410	
	Bir çocuk	41	26,61	5,19	14,00	38,00			
	İki çocuk	21	24,57	6,22	14,00	33,00			
	Üç çocuk	17	24,71	1,96	20,00	28,00			
Entegrasyon	Çocuğu yok	41	28,24	6,34	10,00	38,00	2,155	0,097	
	Bir çocuk	41	28,78	5,89	10,00	41,00			
	İki çocuk	21	28,95	8,49	13,00	41,00			
	Üç çocuk	17	32,82	4,95	25,00	40,00			
Çiftler Uyum Ölçeği	Çocuğu yok	41	85,20	23,20	33,00	129,00	0,588	0,624	
	Bir çocuk	41	81,12	24,77	19,00	129,00			
	İki çocuk	21	82,00	27,35	29,00	124,00			
	Üç çocuk	17	75,65	29,09	33,00	134,00			
Çatışma Yaygınlık Puanı	Çocuğu yok	41	10,63	8,94	0,00	36,00	1,636	0,185	
	Bir çocuk	41	15,98	15,65	0,00	52,00			
	İki çocuk	21	11,90	11,84	0,00	51,00			
	Üç çocuk	17	15,88	10,05	0,00	30,00			
Çatışma Sıklık Puanı	Çocuğu yok	41	1,73	1,02	0,00	3,33	0,261	0,854	
	Bir çocuk	41	1,92	1,16	0,00	4,00			
	İki çocuk	21	1,85	0,97	0,00	4,00			
	Üç çocuk	17	1,75	0,83	0,00	3,31			

* $p < 0,05$

Tablo 10'da katılımcıların çocuk sayılarına göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde, katılımcıların çocuk sayılarına göre asimilasyon alt boyutundan almış oldukları puanlar arasında istatistiksel

olarak anlamlı bir farkın olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$). Bir çocuğu olan katılımcıların asimilasyon alt boyutundan aldıkları puanların diğer katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan bireylerin çocuk sayılarına göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Katılımcıların çocuk sayılarına göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Çocuğu olmayan katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, çocuk sahibi olan katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmasına karşın aralarındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya katılan bireylerin çocuk sayılarına göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanı arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Bir çocuk sahibi katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanı, diğer katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmasına karşın aralarındaki fark istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Tablo 11.

Katılımcıların aile tiplerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar (n=120)

	Aile tipi	n	$\bar{x}$	s	t	p
Asimilasyon	Çekirdek aile	81	28,09	4,90	1,871	0,064
	Geniş aile	39	26,10	6,44		
Ayrılık	Çekirdek aile	81	27,04	5,17	1,192	0,236
	Geniş aile	39	25,82	5,37		
Marjinalleşme	Çekirdek aile	81	25,31	4,75	-1,046	0,298
	Geniş aile	39	26,36	5,91		
Entegrasyon	Çekirdek aile	81	28,89	5,98	-0,749	0,455
	Geniş aile	39	29,85	7,63		
Çiftler Uyum Ölçeği	Çekirdek aile	81	81,17	26,37	-0,448	0,655
	Geniş aile	39	83,38	22,91		
Çatışma Yaygınlık Puanı	Çekirdek aile	81	12,72	10,95	-0,905	0,367
	Geniş aile	39	14,90	14,90		
Çatışma Sıklık Puanı	Çekirdek aile	81	1,84	1,05	0,233	0,816
	Geniş aile	39	1,79	1,00		

Tablo 11’de bağımsız örneklem t testi kullanılarak katılımcıların aile tiplerine göre Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar karşılaştırılmıştır.

Tablo 10 incelendiğinde, araştırmaya dahil edilen bireylerin aile tiplerine göre Kültürlenme Ölçeği alt boyutları olan Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktur ($p>0,05$). Aile tipi çekirdek olan katılımcıların Asimilasyon ve Ayrılık puanları, aile tipi geniş olan katılımcıların ise Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları diğerlerinden yüksek bulunmasına karşın aile tipleri arasındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Katılımcıların aile tiplerine göre Çiftler Uyum Ölçeği puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Aile tipi geniş olan katılımcıların Çiftler Uyum Ölçeği puanları, aile tipi çekirdek olan katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmıştır fakat aile tipleri arasındaki puan farkı istatistiksel olarak anlamlı düzeyde değildir.

Araştırmaya dahil olan bireylerin aile tiplerine göre Evlilik Yaşamı Anketi alt boyutları olan Çatışma Yaygınlık Puanı ve Çatışma Sıklık Puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Aile tiplerine bakılmaksızın katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanları ile Çatışma Sıklık Puanları benzerdir.

Tablo 12.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar(n=120)

		Asimilasyon	Ayrılık	Marjinalleşme	Entegrasyon	Çiftler Uyum Ölçeği	Çatışma Yaygınlık Puanı	Çatışma Sıklık Puanı
Asimilasyon	r	1,000						
	p							
Ayrılık	r	0,317	1,000					
	p	0,000*						
Marjinalleşme	r	0,247	0,438	1,000				
	p	0,007*	0,000*					
Entegrasyon	r	0,590	0,418	0,355	1,000			
	p	0,000*	0,000*	0,000				
Çiftler Uyum Ölçeği	r	0,099	-0,041	-0,120	0,014	1,000		
	p	0,280	0,657	0,190	0,880			
Çatışma Yaygınlık Puanı	r	-0,086	0,193	0,260	-0,043	-0,483	1,000	
	p	0,351	0,035*	0,004*	0,638	0,000*		
Çatışma Sıklık Puanı	r	-0,048	0,158	0,194	0,014	-0,136	0,480	1,000
	p	0,600	0,084	0,034*	0,876	0,138	0,000*	

*p<0,05

Tablo 12’de katılımcıların Kültürlenme Ölçeği, Çiftler Uyum Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanlar arasındaki korelasyonlar verilmiştir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar ile kültürlenme ölçeğinde yer alan alt boyutlardan aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı korelasyonlar bulunmadığı tespit edilmiştir (p>0,05). Katılımcıların çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar ile çatışma yaygınlık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonlar olduğu görülmüş olup, katılımcıların çatışma yaygınlık puanları arttıkça, çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar ile çatırşma sıklık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$).

Tablo 13.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumu(n=120)

	Standardize Olmayan		Standardize	t	p
	Katsayılar		Katsayılar		
	B	S.E.	Beta		
(Constant)	83,97	14,13		5,942	0,000
Asimilasyon	0,44	0,47	0,10	0,938	0,350
Ayrılık	0,28	0,47	0,06	0,609	0,543
Marjinalleşme	-0,11	0,47	-0,02	-0,239	0,812
Entegrasyon	-0,33	0,41	-0,08	-0,784	0,434
Çatışma Yaygınlık Puanı	-1,11	0,20	-0,54	-5,668	0,000*
Çatışma Sıklık Puanı	3,10	2,28	0,13	1,357	0,178

* $p<0,05$, $R^2=0,255$

Tablo 13.'te katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumunun incelenmesi amacıyla uygulanan regresyon analizi sonuçları gösterilmiştir.

Tablo 13. incelendiğinde araştırma kapsamına alınan bireylerin Kültürlenme Ölçeği ve Evlilik Yaşamı Anketinden aldıkları puanların Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını yordama durumuna ilişkin oluşturulan regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu tespit edilmiş ve Çiftler Uyum Ölçeği puanlarındaki değişimin %25,5'inin açıklandığı görülmüştür ($p<0,05$).

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeğinde bulunan asimilasyon, ayrılık, marjinalleşme ve entegrasyon puanlarının ve çatışma sıklık puanının Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür ($p>0,05$). Katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanlarının Çiftler Uyum Ölçeği puanlarını istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ve negatif yönde yordadığı tespit edilmiştir ($p<0,05$). Buna göre katılımcıların Çatışma Yaygınlık Puanlarının 1 birim artması halinde Çiftler Uyum Ölçeği puanları 1,11 birim azalmakta, Çatışma Yaygınlık Puanlarının 1 birim artması halinde ise Çiftler Uyum Ölçeği puanları 1,11 birim artmaktadır.

Tablo 14.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların Çatışma Yaygınlık puanlarını yordama durumu(n=120)

	Standardize Olmayan		Standardize	t	p
	Katsayılar		Katsayılar		
	B	S.E.	Beta		
(Constant)	20,14	7,34		2,743	0,007
Asimilasyon	-0,13	0,22	-0,06	-0,612	0,542
Ayrılık	0,39	0,22	0,17	1,810	0,073
Marjinalleşme	0,48	0,21	0,20	2,227	0,028*
Entegrasyon	-0,27	0,19	-0,14	-1,380	0,170
Evlilik Uyum	-0,22	0,04	-0,44	-5,621	0,000*

* $p<0,05$, $R^2=0,310$

Tablo 14.'de gösterilen, katılımcıların Kültürlenme Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların Çatışma Yaygınlık puanlarını yordama durumuna ilişkin regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu, Kültürlenme Ölçeği ve Çiftler Uyum Ölçeği puanlarının Çatışma Yaygınlık puanlarındaki değişimin %31,0'inin açıkladığı saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin Kültürlenme Ölçeğinde bulunan asimilasyon, ayrılık ve entegrasyon puanları Çatışma Yaygınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı ($p>0,05$), Marjinalleşme puanlarının ise yordadığı belirlenmiştir ($p<0,05$). Katılımcıların Evlilik Uyum puanları da Çatışma Yaygınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Buna göre katılımcıların marjinalleşme puanlarının 1 birim artması Çatışma Yaygınlık puanlarını 0,48 birim artırmakta, Evlilik Uyum puanlarının 1 birim artması ise Çatışma Yaygınlık puanlarını 0,22 birim azaltmaktadır.

5. BÖLÜM

TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı kültürlerarası evlilik yapanlarda evlilik yaşamı ve çift uyumunun incelenmesidir. Bu bağlamda kültürlerarası evlilik yapan bireyler çalışmaya alınmıştır. Araştırmaya katılan bireylerin sosyo-demografik özellikleri ile kültürlenme alt ölçek puanları karşılaştırıldığında cinsiyet, yaş grupları, evlilik süresi, gelir düzeyi ve ikamet süresi açısından istatistiksel bir farklılık tespit edilmemiştir. Ancak üç çocuğu olanlarda asimilasyon ortalama puanların diğer gruplara göre daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ataca ve Berry (2002) Kanada'ya göç etmiş Türk çiftlerde yaptığı çalışmada erkeklerin kadınlara göre ve yüksek sosyo ekonomik düzeye sahip olanların düşüklere göre daha fazla Kanada kültürüne entegre oldukları bulunmuştur. Borrayo (2003)'nun yapmış olduğu çalışmanın sonucunda daha az gelir ve eğitim düzeyine sahip kadınların daha fazla ve güçlü geleneksel inanç ve değerlere sahip olduğu için kendi kültürlerine bağlı kalmasına neden olabilmektedir. Dolayısıyla da göç ettiği kültüre entegre olamamaktadırlar.

Berry (1997) entegrasyon tercihinin azınlık bireyleri tarafından en çok tercih edilen kültürleşme tercihi olduğunu ifade etmektedir. Bu çalışmada geldikleri yer ve kültürlenme alt boyutlarına bakıldığında asimilasyon ve entegrasyon puan ortalamaları AB ülkelerinden gelenlerde, ayrılma ve marjinalizasyon puan ortalamaları Azerbaycan, Gürcistan ve Özbekistan'dan gelenlerde yüksek bulunmuştur. Azerbaycan, Gürcistan ve Özbekistan gibi ülkelere Türkiye'ye göç eden kişiler diğer gruplara göre gelir düzeyi daha düşük bireylerle evlenmektedir. Ataca ve Berry (2002) çalışmasında da gelir düzeyi düşük kadınların kültüre entegre olamadıkları bulunmuştur.

İki farklı kültürden evlilik yapanlar arasında eşinin kültürüne uyum sağlaması ile çift uyumu ve evlilik çatışması arasındaki ilişkiye bakan çalışmalar

bulunmamaktadır. Literatürde yer alan çalışmalar daha fazla farklı kültürden evlilik yapan çiftlerin çift uyumları veya çatışmalarını ele almıştır. Pakistan’da yaşayan Pakistanlı çiftler, Amerika’da yaşayan Amerikalı çiftler ve Amerika’ya göç etmiş Pakistanlı çiftlerin karşılaştırıldığı bir çalışmada, Pakistanlı çiftlerin Amerikalı çiftlere göre evlilik doyumu ve pozitif iletişim davranışlarının daha az olduğu, ancak Amerika’da yaşayan Pakistanlı göçmen çiftlerin Pakistan’da yaşayanlara göre evlilik doyumu ve negatif iletişimlerinin güçlü olduğu bulunmuştur (Rehman ve Holtzworth-Munroe, 2007). Meksikalı çiftlerle yapılan başka bir çalışmada ise kültürel farklılıkların düşük pozitif evlilik kalitesi ile ilişkili olduğunu, kültürel benzerliğin ise yüksek pozitif evlilik kalitesi ile ilişkili olduğu bulunmuştur (Cruz vd, 2014).

Bu çalışmada kültürlenme alt ölçeklerinden ayrılma ve marjinalizasyon puanları ile çatışma yaygınlık puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel bir ilişki tespit edilmiştir. Ayrıca çatışma sıklığı puanları ve marjinalizasyon puanları arasında zayıf düzeyde pozitif yönde istatistiksel bir ilişki bulunmuştur. Farver ve arkadaşlarının (2002)’de yaptığı araştırmanın sonucunda ayrılma ve marjinalleşmede kültürlenen ailelerin çatışmalarının yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada çift uyumunun yordanmasına yönelik yapılan regresyon analizinde kültürlenmenin alt ölçeklerinin uyumu yordamadığı ancak çatışma yaygınlığının etkileyen bir faktör olduğu bulunmuştur. Çatışma yaygınlık puanlarının yordanmasına yönelik yapılan regresyon analizinde ise marjinalizasyon puanlarının çatışma yaygınlığını yordadığı bulunmuştur. Araştırma bulgularına göre kültürlerarası evlilik yapan bireylerde kültürlenmenin evlilik uyumunu doğrudan etkilemediği daha fazla evliliklerde çatışmaya yol açtığı söylenebilir. Özellikle marjinalizasyonun evlilik çatışmasına yol açtığı, çatışmanın ise evlilik uyumunu etkilediği sonucuna varılabilir.

6. BÖLÜM

SONUÇ

Bu çalışma kültürlerarası evlilik yapan bireylerde kültürlenmenin evlilik çift uyumu ve evlilik yaşamına etkisinin araştırılması amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örnekleme kartopu örneklem yöntemi kullanılarak seçilen, Konya ilinde yaşayan Türkiyeli biriyle evlilik yapan yabancı uyruklu 120 evli bireylerden oluşmaktadır.

Araştırmanın sonucunda erkek katılımcıların asimilasyon, marjinalleşme ve entegrasyon puanları kadınlardan, kadın katılımcıların ise ayrılık alt boyutundan aldıkları puanlar erkeklerden daha yüksek çıkmıştır. Kadın katılımcıların çift uyumları, erkek katılımcıların çift uyumlarından daha yüksektir.

30 yaş ve altı yaş grubuna mensup katılımcıların Asimilasyon, 31-41 yaş arası yaş grubuna mensup katılımcıların Marjinalleşme ve 41 yaş ve üzeri yaş grubuna mensup katılımcıların Ayrılık ile Entegrasyon puanları diğerlerinden daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca 30 yaş ve altı yaş grubuna mensup katılımcıların çift uyumları, 31 yaş ve üzerinde olan katılımcıların çift uyumlarından daha yüksek olduğu bulunmuştur.

Evlilik çatışma yaygınlığı ve çatışma sıklığı 31-40 yaş arası yaş grubuna mensup katılımcıların diğer yaş gruplarına mensup katılımcılara göre daha fazladır.

5 yılın altında evli olan katılımcıların çiftler uyumları, evlilik süresi 5 yıldan daha fazla olan katılımcıların çiftler uyumlarından daha yüksek bulunmuştur. Evlilik süresi arttıkça çiftlerin uyumlarının azaldığı görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınan bireylerden Ortaokul/Lise eğitimlerini tamamlamış olanların Asimilasyon, Ayrılık ve Marjinalleşme puanları, çift uyumları ve evlilik çatışma yaygınlık ve sıklık puanları, üniversite mezunu olanların puanlarından daha yüksektir.

Gelir düzeyi yüksek olan katılımcıların evlilik çatışma yaygınlığı, gelir düzeyi düşük olan katılımcıların ise evlilik çatışma sıklığı diğerlerinden daha yüksektir.

Konya'da ikamet sürelerine 3 yıl ve altında olan bireylerin çiftler uyumları, Konya'da ikamet süresi 4 yıl ve daha fazla olan bireylerden daha yüksektir.

İran'dan gelen bireylerin Asimilasyon, Ayrılık, Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları, diğer ülkelerden gelen katılımcılara göre daha düşük bulunmuştur. Rusya/Ukrayna'dan gelen katılımcıların ise çift uyumları, diğer ülkelerden gelen katılımcıların puanlarından daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca Azerbaycan/Gürcistan/Özbekistan'dan gelen bireylerin çatışma yaygınlıkları ve sıklığı AB ülkelerinden ve İran'dan gelen bireylere göre daha yüksek bulunmuştur.

Bir çocuğu olan katılımcıların diğerlerinden daha çok asimilasyon alt boyutundan aldıkları puanların diğer katılımcılardan anlamlı düzeyde düşük olduğu belirlenmiştir. Bir çocuk sahibi katılımcıların çatışma yaygınlıkları ve çatışma sıklıkları, diğer katılımcıların puanlarından daha yüksek. Çocuğu olmayan katılımcıların ise çift uyumları, çocuk sahibi olan katılımcılardan daha yüksektir. Aile tipi çekirdek olan katılımcıların Asimilasyon ve Ayrılık puanları, aile tipi geniş olan katılımcıların ise Marjinalleşme ve Entegrasyon puanları diğerlerinden yüksektir.

Aile tipi geniş olan katılımcıların çift uyumları, aile tipi çekirdek olan katılımcıların puanlarından daha yüksek hesaplanmıştır.

Katılımcıların çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar ile çatışma yaygınlık puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ve negatif yönlü korelasyonlar olduğu görülmüş olup, katılımcıların çatışma yaygınlık puanları arttıkça, çiftler uyum ölçeğinden aldıkları puanlar azalmaktadır.

Katılımcıların Kültürlenme Ölçeğinde bulunan asimilasyon, ayrılık, marjinalleşme ve entegrasyon puanlarının ve çatışma sıklık puanının çift uyumlarını anlamlı düzeyde yordamadığı görülmüştür.

Araştırma kapsamına alınan bireylerin Kültürlenme Ölçeğinde bulunan asimilasyon, ayrılık ve entegrasyon puanları Çatışma Yaygınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordamadığı, Marjinalleşme puanlarının ise yordadığı belirlenmiştir. Katılımcıların evlilik uyumu puanları da çatışma yaygınlık puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

6.2 ÖNERİLER

Farklı kültürde evlilik yapan bireylerin kendisini tanıması ve beklentilerini anlaması, sağlıklı ve nitelikli evlilik yaşamını sürdürebilmesi, evlilik sorunları ile başa çıkma becerisi kazandırılması için ücretsiz danışmanlık hizmeti veren merkezlerde, aile danışmanları ve evlilik terapistlerinin desteği ile sağlanmalıdır. evlilik çatışmaları ile başa çıkma becerisi kazandırılmalıdır.

Kültürler arası evliliklere yönelik aile politikalarının ilk amacı bu ailelerin yaşadıkları problemlerle başa çıkma kapasitelerinin artırılması olmalıdır. Ayrıca problem teşkil edebilecek durumların tespit edilmesi, bu problemlerin ortadan kaldırılması, hafifletilmesi ya da denetim altına alınması için gerekli adımlar atılmalıdır.

Bu program çerçevesinde evlilik yaptıkları kültürlerin tanıtılması, psiko-sosyal destek hizmeti verilmesi farklı kültürden gelen kişileri destekleyici nitelikte olacaktır. Ayrıca kendileri gibi kültürler arası evlilik yapan diğer yabancı uyruklu kişilerle etkileşimleri ve toplumla kaynaşmaları sağlanmalıdır.

Farklı kültürden gelenlerin yoğun olduğu yerlerde, kendilerine danışmanlık hizmeti verecek, aile danışma merkezlerinde ofislerin açılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Acker, K. V., Vanbeselaere, N. (2011). Bringing together acculturation Theory and intergroup contact theory: predictors of Flemings' Expectations of Turks' acculturation behavior. *International journal of Intercultural relations* (35), 334-345. Belgium.
- Akar, H. (2005). Psikiyatrik yardım talebi olanlar ile yardım talebi olmayan ve boşanma aşamasında olan çiftlerde; çift uyumu ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkinin karşılaştırılması. Yayınlanmamış Uzmanlık Tezi. İstanbul.
- Aksu, N. B. & Can, Y. (2016). Boşanma Sürecinde ve Sonrasında Kadın. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(58), 888-902
- Aktaş, G. (2015). Türkiye'de Aile Sosyolojisi Çalışmalarına Genel Bir Bakış. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, Sayı 2, 419-441.
- Altuntek, S. (2001). Türkiye Üzerine Yapılmış Evlilik ve Akrabalık Araştırmalarının Bir Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 18(2), 17-28.
- Aras, B. (2010). Roma Hukukunda Evlenme ve Boşanma. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Sayı.18(2).
- Arends-Toth, J. V. & Vijver, F.J.R. van de. (2003). Multiculturalism and acculturation: Views of Dutch and Turkish-Dutch, *European Journal of Social Psychology*, 33, 249-266.
- Arends-Toth, J. V. & Vijver, F.J.R. van de. (2004). Dimension and domains in models of acculturation: Implicit theories of Turkish-Dutch. *International Journal of Intercultural Relations*, 28, 19-35.
- Ataca, B., Berry, J. W., (2002)., Psychological, sociocultural and marital adaptation of Turkish immigrant couples in Canada. *Int J Psychol*, 37:13-26.

- Bağlı, M. ve Sever A. (2005). Tabulaştırılan / Tabulaşan Kurumun (Ailenin) Kurbanlıklar Edinme Pratiği: *Levirant ve Sororat. Aile ve Toplum Dergisi*, Ocak-Şubat-Mart. 2(9).
- Baran, A. (2004). Türkiye'de Aile İçi İletişim ve İlişkiler Üzerine Bir Model Denemesi. Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 31-42.
- Basharpoor, S. ve Sheykoleslami, A. (2015). The relation of marital adjustment and family functions with quality of life in women. *Europe's Journal of Psychology*, 11 (3), 432–441.
- Be, D., Whisman, M. A. ve Uebelacker, L. A. (2013). Prospective associations between marital adjustment and life satisfaction. *Journal of the International Association For Relationship Research*, 20, 728-739.
- Berry, J. W., Kim, U., Power, S., Young, M and Bujaki, M. (1989). *Queen's University, Kingston, Canada* 186-189
- Berry, J. W. (2006). Contexts of acculturation. In Sam D.L & Berry J.W. (Eds.) *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology* (27-42). Cambridge University Press.
- Berry, J. W. (2009). A critique of critical acculturation. *International Journal of Intercultural Relations*, 33, 361-371.
- Berry, J.W. & Sabatier, C. (2010). Acculturaton, discrimination and adaptationamong second generation immigrant youth in Montreal and Paris. *International Journal of Intercultural Relations*, 34, 191-207.
- Berry, J. W. (2011). Integration and Multiculturalism: *Ways towards Social Solidarity. Papers on Social Representation*, 20: 1-21.
- Berry, J. W. (2013). Kültürel Açidan Çoğulcu Toplumlarda Bir Arada Yaşamak: Kültürlenme ve Çok-kültürlülüğü Anlamak ve Yönetmek. S. Bekman, A. Aksu-Koç (Ed.), A. Onacak (Çev.), İnsan Gelişimi, Aile ve Kültür: Farklı Bakış Açıları içinde (275-286). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları 35.

- Citrin, J., Sears, D. O., Muste, C. & Wong, C. (2001). Multiculturalism in American Public Opinion. *British Journal of Political Science*, 31, 247-275.
- Canel, A.N. (2007). Ailede problem çözme, evlilik doyumu ve örnek bir grup çalışmasının sınanması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Cruz, R. A., Gonzales, N. A., Corona, M., King, K. M., Cauce, A. M., Robins, R.W., Widaman, K.F., Conger, R.D. (2014). Cultural Dynamics and Marital Relationship Quality in Mexican-origin Families. *J Fam Psychol* December ; 28(6): 844–854
- Çerik, Ş. (2002). Ailelerin gençlere karşı tutumları ve gençlerin ailelerinin tutumlarını algılayışlarına yönelik üniversite gençliği üzerinde bir araştırma. *Ege Üniversitesi İ.İ.B.F. Ege Akademik Bakış*, 2(1): 21-36.
- Doğan, Ş. (2016). Boşanma Nedenlerine Yönelik Tutumlar: Boşanmayı Arttırıcı veya Engelliyici Faktörlere Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırma Dergisi*, 5(4), 992-1011.
- Dhir, K. S. & Markman, H. J.(1984) Application of Social Judgment Theory to Understanding and Treating Marital Conflict. *Journal of Marriage and the family*, 46(3): 597-610.
- Dursunüst, E. (2010). Kabul Edilme Sürecinde Türk Kanun-ı Medenisi. Sayı. 12, 1. 159-175. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/153746>. 19.12.2018.
- Ekşi, H. ve Kahraman, Z. (2012). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi. *Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36: 129-145.
- Erbek, E., Beştepe, E., Akar, H., Eradamlar, N., Alpan, R.L. (2005). Evlilik uyumu. *Düşünen Adam*, 18(1), 39-47.

- Farver, J. A. M., Narang, S. K., Bhadha, B. R.,(2002). East Meets West: Ethnic Identity, Acculturation, and Conflict in Asian Indian Families. *Journal of Family Psychology*, University of Southern. California. 16(3): 338–350.
- Fıfıloğlu, H., Demir, A. (2000). Applicability of the Dyadic Adjustment Scale formeasurement of marital quality with Turkish couples. *European Journal of Psychological Assessment*, 3(16), 214-218.
- Fidanoğlu, O. (2007). Evlilik uyumu ile eşlerin somatizasyon düzeyleri arasındaki ilişki ve diğer sosyodemografik değişkenler açısından karşılaştırılması.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Göregenli, M., Krause, U., Karakuş, P. & Südaş, İ. (2013). Comenius Project “European Values Education”. A Cross-Cultural Comparison Between Dutch and Turkish Students. Preliminary Results. <http://www.atlasofeuropeanvalues.eu/new/lesmateriaal.php> 19.12.2017
- Hidalgo, M.C. & Hernandez, B. (2001). Place Attachment: Conceptual and Empirical Questions. *Journal of Environmental Psychology*. 21, 273-281.
- Janicki, D.L., Kamarck, T.W., Gwaltney, C.J., Shiffman, S. (2006). Application ofecological momentary assessment to the study of marital adjustment and socialinteractions during daily life. *Journal of Family Psychology*, 20(1): 168-172.
- Kalkan, M. (2002). *Evlilik ilişkisini geliştirme programının, evlilerin evlilik uyumdüzeyine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Samsun: Ondokuz Mayıs ÜniversitesiSosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karadağ, Ş. (2015). *Evlilik Uyumu İlişkisinde Aile İçi İletişimin Rolü: Konya Örneđi*, Doktora Tezi, Konya Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Kosic, A. & Phalet, K. (2006). Ethnic categorization of immigrants: The role of prejudice, preceived acculturation strategies and group size, *International Journal of Intercultural Relations*, 30: 769-782.

- Könezoğlu, B. (2006). *Aile ve Ailenin Korunması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi
- Kumar, P. S. (2015). Psychological well being and marital adjustment: a study on elderly couples in post parental stage of life. *Indian Journal of Gerontology*, 29 (1): 77-90.
- Kuru, A. G. (2016). Türk Ailesinde Karakter ve Otorite: Bir Toplumsal Tip Olarak Kaynana ve Kaynanalık Rolü Üzerine Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Larson, J.H. (2002). The Great Marriage, Tune-up Book. A proven program forevaluating and renewing your relationship.
- Lee, S.H., Balkin, R. S., & Fernandez, M. A.(2017). Asian Intercultural Marriage Couples in the United States: A Study in Acculturation and Personality Traits. *The Family Journal: Counseling and Therapy for Couples and Families*, 25(2): 164-169.
- Muraru, A. A. ve Turliuc, M. N. (2013). Predictors of marital adjustment: are there any differences between women and men? *Europe's Journal of Psychology*, 9 (3), 427-442.
- Nesdale, D. & Mak, A. S. (2000). Immigrant Acculturation Attitudes and Host Country Identification. *Journal of Community & Applied Social Psychology* : 10, 483-495.
- Nicholas, W. (2005). The first years of marital commitment. M. Horway (Ed.). *Handbook of couples therapy* (35-36).
- Öner, D. Ş., (2013). Evli Bireylerin Evlilik Çatışması, Çatışma Çözüm Stilleri ve Evlilik Uyumlarının İncelenmesi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yüksek (Lisans Tezi).
- Özer, A. ve Cihan-Güngör, H. (2012). Yükleme tarzları, bağlanma stilleri ve kişilik özelliklerine göre evlilik uyumu. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8: 11-24.

- Piontkowski, U., Florack, A., Hoelker, P., & Obdrzalek, P. (2000). Predicting acculturation attitudes of dominant and nondominant groups. *International Journal of Intercultural Relations*, 24, 1-26.
- Piontkowski, U., Rohmann, A. & Florack, A. (2002). Concordance of acculturation attitudes of dominant and non-dominant groups. *International Journal of Intercultural Relations*, 24: 1-26.
- Rehman, Uzma S., & Holtzworth-Munroe, Amy. (2007). A Cross-Cultural Examination of the Relation of Marital Communication Behavior to Marital Satisfaction. *Journal of Family Psychology*. 21 (4) : 759-764.
- Rohmann, A., Florack, A. & Piontkowski, U. (2006). The role of discordant acculturation attitudes in perceived threat: An analysis of host and immigrant attitudes in Germany. *International Journal of Intercultural Relations*, 30: 683-702.
- Sam, D. L. (2006). Acculturation: conceptual background and core concepts. *The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology*. (11-26).
- Sezen, L. (2005). Türkiye'de Evlenme Biçimleri. *A.Ü Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Şinasi Tekin Özel Sayısı.
- Süleymanov, A. ().Çağdaş Türk Toplamlarında Aile ve Evlilik İlişkileri. *Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, Felsefe, Sosyoloji ve Hukuk Enstitüsü*.
- Şen, B. (2013). Boşanma Süreci Arabuluculuğu. (Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Şener, A., Terzioğlu, R.G. (2002). Ailede eşler arası uyuma etki eden faktörlerin araştırılması. Ankara: T.C. *Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı Yayınları*.
- Tacoğlu, T. P. (2011). Türkiye'de Gerçekleştirilen Geleneksel Evlilik Çeşitlerinin Nedenleri ve Evlilikler Üzerinde Törenin Etkisi. *ODÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi*, 2(4): 117.

- Turanlı, P. (2007). Orta yetişkinlikte evlilik uyumu ile benlik saygısı ve bağlanma stilleri arasındaki ilişkinin saptanması. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Ulu, S.S. (2007). Yetişkinlikte algılanan anne baba tutumları ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ülkücan, Ö., G. (2015). Çapraz Evlilikler ve Gruplar Arası İlişkiler. *Akdeniz İnsani Bilimler Dergisi*, 5 (2) : 287.
- Wimalasena, N. A. (2016). An Analytical Study of Definitions of the Term "Marriage". *International Journal of Humanities and Social Science*, January. 6 (1).
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3: 250-261.
- Yılmaz, E, Tamam, L, Bal, U. (2015). Poligami ve Ruh Sağlığına Etkileri. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*, 7(2): 221-228.
- Yılmazçoban, A.M. (2016). Türk Aile Yapısında Evlilik Öncesi Süreç Etkisi Görücü ve Flört Tipi Yapılanma. *Turkish Studies Dergisi*, 11 (2): 1317-1340.
- Zick, A., Wagner, U., Van Dick, R. & Petzel, T. (2001). Acculturation and Prejudice in Germany: *Majority and minority perspectives*. *Journal of Social Issues*, 57: 541-557.

EKLER

EK -1-

AYDINLATILMIŞ ONAM

Bu çalışma Yakın Doğu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Klinik Psikoloji Bölümü tarafından gerçekleştirilen bir çalışmadır.

Telefon numaranız anketörün denetlemesi ve anketin uygulandığı belirlenmesi amacıyla istenmektedir.

Bu çalışma; kültürlenmenin, evlilik çatışmasına ve evlilik uyumuna etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Anketteki soruları içtenlikle yanıtlamanız çalışma sonuçlarının doğruluğu ve geçerliliği için oldukça önemlidir.

Anket tamamen bilimsel amaçlarla düzenlenmiştir. Anket formunda klinik bilgileriniz yer almayacaktır. Size ait bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayalıdır. Çalışmadan elde edilen veriler yalnızca istatistik veri olarak kullanılacaktır. Yanıtlarınızı içten ve doğru olarak vermeniz bu anket sonuçlarının toplum için yararlı bilgi olarak kullanılmasını sağlayacaktır.

Sizde bu çalışmaya katılmanızı öneriyoruz. Ancak araştırmaya katılım gönüllülük esasına dayalıdır. Bu bilgileri okuyup katılmak isterseniz formu imzalayınız

Yardıminız için çok teşekkür ederim.

Klinik Psikolog Öğrencisi

Emine DENİZ

Yukardaki bilgileri ayrıntılı biçimde tümünü okudum ve anketin uygulanmasını onayladım

İsim:

Telefon:

İmza:

EK -2

BİLGİLENDİRME FORMU

Bu tez çalışması, kültürlenmenin, evlilik çatışmasına ve evlilik uyumuna etkisini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır.

Bu çalışmada size bir demografik bilgi formu ve bir dizi ölçek sunduk. Demografik bilgi formu sizin yaş, cinsiyet gibi genel kişisel özellikleriniz hakkındaki soruları içermektedir. Ölçekler ise kültürlenmeyi, evlilik çatışmasını ve evlilik uyumunu ölçmektedir.

Daha önce de belirtildiği gibi, ölçeklerde verdiğiniz cevaplar kesinlikle gizli kalacaktır. Bu araştırma kesinlikle size zarar vermeyecektir. Araştırmaya katılmak gönüllülük esasına dayalıdır. Eğer çalışmayla ilgili herhangi bir şikâyet, görüş veya sorunuz varsa bu çalışmanın araştırmacısı olan Emine DENİZ ile iletişime geçmekten lütfen çekinmeyiniz.

Katıldığınız için tekrar teşekkür ederim.

Emine DENİZ

Klinik Psikoloji Bölümü

Yakın Doğu Üniversitesi

İletişim: 0 533 614 5707

deniiz.emine@gmail.com

Ek-3 Sosyo - Demografik Bilgiler

Demografik Bilgiler

1. Cinsiyetiniz : ☐ Kadın ☐ Erkek
2. Yaşınız :
3. Kaç Yıldır Evlisiniz :
4. Eğitim Durumunuz : ☐ İlkokul ☐ Ortaokul ☐ Lise ☐ Üniversite
5. Ailenizin Toplam Gelir Durumu:
☐ 1.500-2.500 ☐ 2.501- 3.500 ☐ 3.501- 4.500 ☐ 4.501-5.000 ☐ 5.001 ve üze
6. Konya'ya Geliş Yılı :
7. Konya'da İkamet Süresi :
8. Konya'ya Geldiği Yer :
9. Çocuk Sayısı :
☐ Hiç Yok ☐ 1(bir) Çocuk ☐ 2 (iki) Çocuk ☐ 3 (üç) Çocuk
☐ 4 (dört) Çocuk ☐ 5 (beş) Çocuk ve üstü
10. Ailenizin Büyüklüğü : ☐ Çekirdek Aile (anne, baba ve çocuklar)
☐ Geniş Aile (aile büyükleri ve akrabalar) ☐ Diğer
11. Evde Eşiniz ve Çocuklar dışında Kimler Yaşıyor :
☐ Kendi Anne- Babam ☐ Kendi Kardeşim
☐ Eşimin Anne- Babası ☐ Eşimin Kardeşleri ☐ Diğer

Ek-4 Kültürlenme Ölçeği

KÜLTÜRLENME ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadeler, buradaki hayatınızda karşılaştığınız değişik durumlarda nasıl düşündüğünüzle ilgilidir. Bazı ifadeler sizin kendi kültürünüz ile bazıları şimdiki yaşadığınız yerin kültürü, bazıları ise iki kültürle ilişkilidir. Diğer ifadelerde ise kültür seçimi yoktur. Lütfen bu konularda kişisel tercihlerinizi belirtiniz.

Şu an çocuk sahibi değilseniz, çocuklarla ilgili soruları "çocuğum olsa tercihim ne olurdu?" diye düşünerek cevaplayınız.

Aşağıdaki soruları, şimdiki yaşantınızı göz önünde bulundurarak cevaplayınız. Size en uygun olan şıkkı işaretleyiniz.

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Ne katılıyorum nede	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1. Türk bayramlarından çok geldiğim yerin bayramlarını kutlamayı tercih ederim.					
2. Geldiğim yerin insanlarından çok Türkler'le ile biraraya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim.					
3. Hem Türkler'in hem geldiğim yerin bayramlarını kutlamayı tercih ederim					
4. Türkler'den çok geldiğim yerin insanları ile biraraya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim					
5. "Bayram" bana bir şey ifade etmiyor.					
6. Hem Türkler ile hem de geldiğim yerin insanlar ile biraraya gelip vakit geçirmeyi tercih ederim					

7. Türk bayramlarından çok geldiğim yerin bayramlarını kutlamayı tercih ederim.					
8. Kimlerle bir araya gelip vakit geçirdiğime aldırmam.					
9. Çocuklarımla hem Türk hem de geldiğim yerin tarzına uygun yetiştirmelerini isterim.					
10. Evde geldiğim yerin yemeklerinden çok Türk yemeklerini yemeyi tercih ederim.					
11. Evimde geldiğim yere özgü süslemelerden çok Türklere özgü süslemelerin olmasını tercih ederim.					
12. Yakın arkadaşlarımla Türklerden çok geldiğim yerin insanlarından olmasını tercih ederim.					
13. Evde ne çeşit yemek yediğime aldırış etmem.					
14. Çocuklarımla geldiğim yerin tarzından çok Türk tarzına uygun yetiştirmelerini isterim .					
15. Hem geldiğim yerin insanları gibi hem de Türk gibi yaşamaktan hoşlandığımı söyleyebilirim.					
16. Ne tür gazete okuduğuma aldırış etmem.					
17. Yakın arkadaşlarımla hem Türk hem de geldiğim yerin insanları olmasını					

tercih ederim.					
18. Çoğu zaman ne şekilde yaşayacağıma aldırış etmem.					

19. Çocuklarımla Türk değer ve geleneklerinden çok geldiğim yerin değerlerini ve geleneklerini öğrenmelerini isterim.					
20. Evde geldiğim yerin dilinden çok Türkçe'yi konuşmayı tercih ederim.					
21. Türk gazetelerinden çok geldiğim yerin gazetelerini okumayı tercih ederim.					
22. Evimde Türklere özgü süslemelerden çok geldiğim yere özgü süslemelerini olmasını tercih ederim.					
23. Çocuklarımla değer veya gelenekleri öğrenip öğrenmemelerine aldırmam.					
24. Türklere çok geldiğim yerin insanı gibi yaşamaktan hoşlandığımı söyleyebilirim.					
25. Geldiğim yerin gazetelerinden çok Türk gazetelerini okumayı tercih ederim.					
26. Evde hem Türk hem de geldiğim yerin yemeklerini yemeyi tercih ederim					
27. Evi süsleme gibi önemsiz şeylerle kafamı yormam.					

28. Evde hem Türkçe hem de geldiğim yerin dilini konuşmayı tercih ederim.					
29. Çocuklarımın evlenene kadar benimle oturmalarını tercih ederim.					
30. Çocuklarımın Türk değer ve geleneklerinden çok geldiğim yerin değerlerini ve geleneklerini öğrenmelerini isterim.					
31. Evde Türk yemeklerinden çok geldiğim yerin yemeklerini yemeyi tercih ederim.					
32. Hem Türk hem de geldiğim yerin gazetelerini okumayı tercih ederim.					
33. Çocuklarımın nasıl yetiştiğine aldırış etmem.					
34. Geldiğim yerin insanları gibi yaşamaktan çok Türk gibi yaşamaktan hoşlandığımı söyleyebilirim					
35. Çocuklarımın kendilerini hazır hissettikleri andan itibaren kendi başlarına yaşamalarını beklerim.					
36. Çocuklarımın hem geldiğim yerin hem Türk değerlerini ve geleneklerini öğrenmelerini isterim.					
37. Yakın arkadaşlarımın kimler olduğuna aldırış etmem.					
38. Evde Türkçeden çok geldiğim yerin dilini konuşmayı tercih ederim.					

39. Evimde hem Türklere hem de geldiğim yere özgü süslemelerin olmasını tercih ederim.					
40. Çoğu zaman duygu ve düşüncelerimi nasıl dile getirdiğime aldırış etmem.					

41. Çocuklarımla evlenene kadar benimle oturmalarının daha iyi olacağını düşünüyorum ancak eğer ki ayrılmak isterlerse bu kararlarına saygı duyarım.					
42. Yakın arkadaşlarımla geldiğim yerin insanlarından çok Türk olmasını tercih ederim.					
43. Çocuklarımla Türk tarzında yetişmelerini isterim.					
44. Çocuklarımla evlenene kadar benimle oturup oturmamalarına aldırış etmem.					

Ek-5 Çift Uyum Ölçeği

ÇİFTLER UYUM ÖLÇEĞİ (ÇUÖ)

Birçok insanın ilişkilerinde anlaşmazlıkları vardır. Lütfen aşağıda verilen maddelerin her biri için siz ve eşiniz arasındaki anlaşma veya anlaşmama ölçüsünü aşağıda verilen altı düzeyden birini seçerek belirtiniz.

KONULAR	Her zaman	Hemen hemen her zaman	Zaman zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
1.Aileyle ilgili parasal işlerin idaresi						
2.Eğlenceyle ilgili konular						
3.Dini konular						
4. Muhabbet-sevgi gösterme						
5. Arkadaşlar						
6- Cinsel yaşam						
7. Geleneksellik (doğru ve uygun davranış)						
8. Yaşam felsefesi						
9. Anne, baba ya da yakın akrabalarla ilişkiler						
10. Önemli olduğuna inanılan amaçlar, hedefler ve konular						
11. Birlikte geçirilen zaman miktarı						
12. Temel kararların alınması						
13. Ev ile ilgili görevler						
14. Boş zaman ilgi ve uğraşları						
15. Mesleki kararlar						
16. Ne sıklıkla boşanmayı, ayrılmayı ya da ilişkinizi bitirmeyi düşünür ya da tartışırsınız?						

17. Ne sıklıkla siz veya eşiniz kavgadan sonra evi terk edersiniz?						
--	--	--	--	--	--	--

18. Ne sıklıkla eşinizle olan ilişkinizin genelde iyi gittiğini düşünürsünüz?						
19. Eşinize güvenir misiniz?						
20. Evlendiğiniz için hiç pişmanlık duyar mısınız?						
21. Ne sıklıkla eşinizle münakaşa edersiniz?						
22. Ne sıklıkla birbirinizin sinirlenmesine neden olursunuz?						

KONU	Her gün	Hemen hemen her gün	Ara sıra	Nadiren	Hiçbir zaman
23. Eşinizi öper misiniz?					

KONU	Hepsine	Çoğuna	Bazılarına	Çok azına	Hiçbirine
24. Siz ve eşiniz ev dışı etkinliklerinizin ne kadarına birlikte katılırsınız?					

Aşağıdaki olaylar siz ve eşiniz arasında ne sıklıkta geçer?

KONULAR	Hiçbir zaman	Ayda birden fazla	Ayda bir veya daha fazla	Haftada bir veya iki kere	Günde bir veya daha fazla	Günden Birden fazla
---------	--------------	-------------------	--------------------------	---------------------------	---------------------------	---------------------

25. Teşvik edici fikir alışverişlerinde bulunmak						
26. Birlikte gülmek						
27. Bir şeyi sakince tartışmak						
28. Bir iş üzerinde birlikte çalışmak						

Eşlerin bazı zamanlar anlaştıkları, bazen anlaşılmadıkları konular vardır. Eğer aşağıdaki maddeler son birkaç hafta içinde siz ve eşiniz arasında görüş farklılığı veya problem yaratıyorsa belirtiniz (Evet veya Hayır'ı işaretleyiniz)

KONULAR	Evet	Hayır
29. Seks için çok yorgun olmak		
30. Sevgi göstermemek		

31. Aşağıdaki ilişkinizdeki farklı mutluluk düzeyleri gösterilmektedir. Orta noktadaki "mutlu" birçok ilişkide yaşanan mutluluk düzeyini gösterir. İlişkinizi genelde değerlendirdiğinizde mutluluk düzeyinizi en iyi şekilde belirtecek olan seçeneği lütfen işaretleyiniz.

☐ Aşırı mutsuz ☐ Oldukça mutsuz ☐ Az mutsuz ☐ Mutlu ☐ Oldukça mutlu

☐ Aşırı mutlu ☐ Tam anlamıyla mutlu

32. Aşağıda belirtilen cümlelerden ilişkinizin geleceği hakkında ne hissettiğinizi en iyi şekilde tanımlayan ifadeyi lütfen işaretleyiniz.

☐ İlişkimin başarılı olmasını çok fazla istiyorum ve bunun için yapamayacağım hiçbirşey yoktur.

☐ İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için yapabileceklerimin hepsini yapacağım.

☐ İlişkimin başarılı olmasını çok istiyorum ve bunun için payıma düşeni yapacağım.

☐ İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımın daha fazlasını yapamam.

[] İlişkimin başarılı olması güzel olurdu, fakat bunun için şu anda yaptıklarımdan daha fazlasını yapmayı reddederim.

[] İlişkim asla başarılı olmayacak ve ilişkimin yürümesi için benim daha fazla yapabileceğim bir şey yok.

Ek-6 Evlilik Yaşamı Anketi

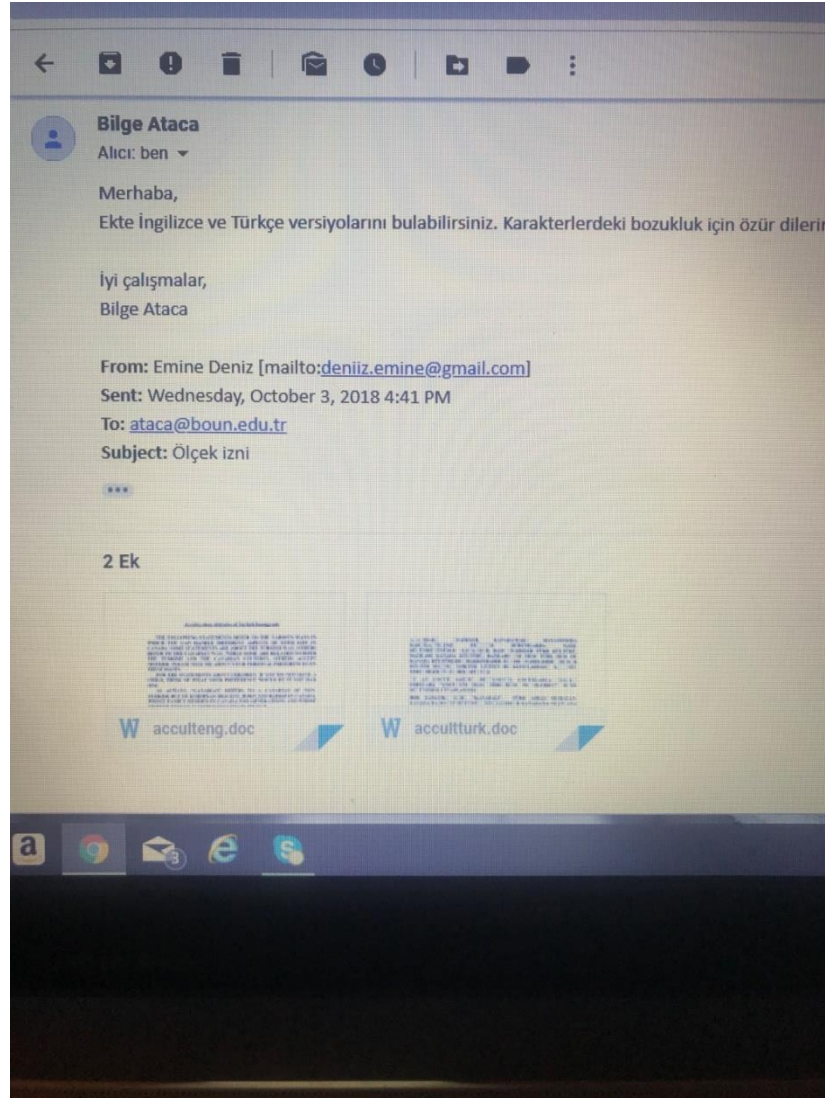
EVLİLİK YAŞAMI ANKETİ (EYA)

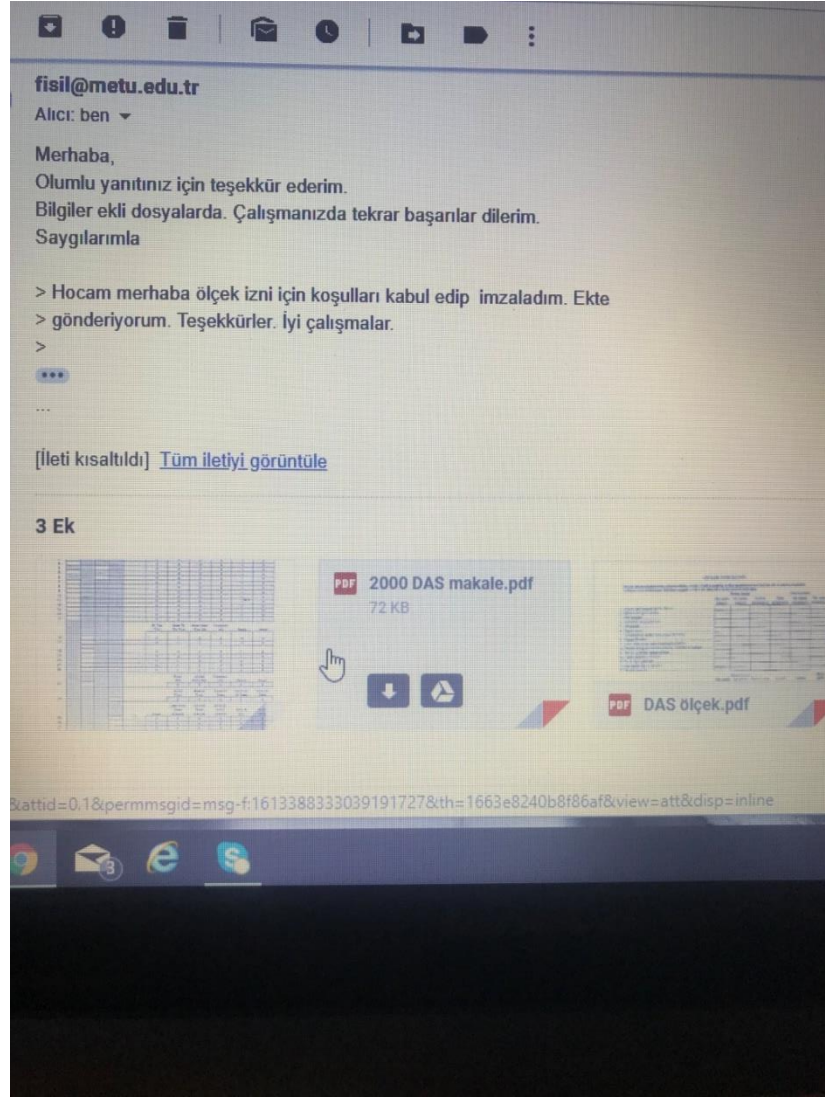
Bu anket evli eşler arasındaki anlaşmazlık konularını saptamak amacıyla hazırlanmıştır. Sizden istenen, ankette yer alan konuların her biri için eşinizle aranızda bu konuda bir anlaşmazlık olup olmadığına karar vermeniz ve eşinizle aranızda böyle bir durum yok ise “Böyle bir durum yok” seçeneğini, var ama bu durum aranızda bir gerginlik yaratmıyor ise “Var ama hiç gerginlik yaratmıyor” seçeneğini, var ve bu durum eşinizle aranızda bir gerginlik yaratıyor ise, ne sıklıkta gerginlik yarattığını “Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor”, “Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor” ve “Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor” seçeneklerinden sizin için en uygun olanına çarpı işareti (X) koyarak belirtmenizdir.

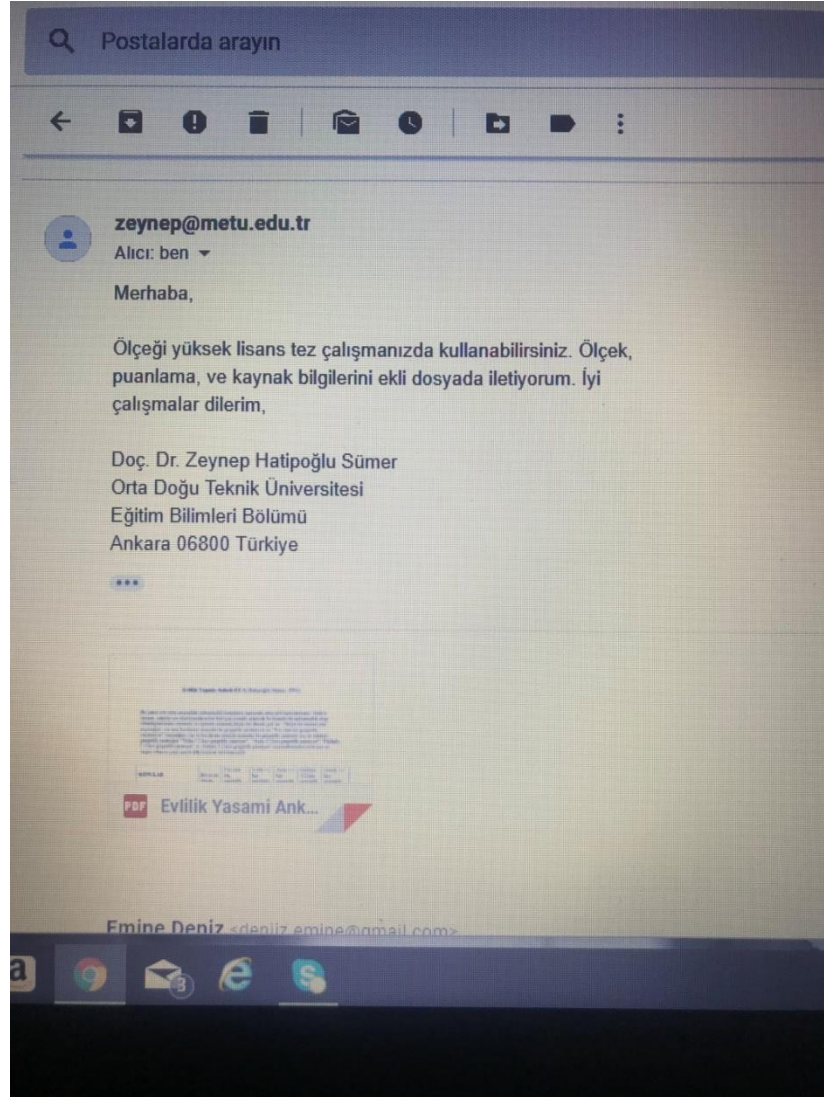
KONULAR	Böyle bir durum yok	Var ama hiç gerginlik yaratmıyor	Yılda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Ayda 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Haftada 1-2 kez gerginlik yaratıyor	Günde 1-2 kez gerginlik yaratıyor
1-) Bir yere giderken geç hazırlanma.						
2-) Buluşma saatlerine geç kalma.						
3-) Özel günleri (doğum günü, evlilik yıldönümü vb.) unutmama.						
4-) Giyim biçimine ve saç şekline karışma.						
5-) Verdiği sözü tutmama.						
6-) Yapılan bir işi veya davranışı beğendiğini söylememe.						
7-) İsteklere ve ihtiyaçlara karşı duyarsız olma ve aldırmama.						
8-) Sürekli olarak alaycı bir tonda konuşma/ alay etme.						
9-) Davranışları yönetmeye ve						

düzenlemeye çalışma.						
----------------------	--	--	--	--	--	--

Ek -7 Ölçek Kullanım İzinleri

ÖZGEÇMİŞ

Emine DENİZ 1985 yılında Silifke’de doğmuştur. Liseye kadar eğitimini burada tamamlamıştır. Selçuk üniversitesi, ve Necmettin Erbakan üniversitesi lisans ve yüksek lisans eğitimini tamamlamıştır. Psikoterapi eğitimi, aile danışmanlığı eğitimi ve diğer bir çok eğitimini tamamladıktan sonra şuan psikoterapist olarak çalışmaya devam etmektedir.

İNTİHAL RAPORU

Kültürleşmenin Evlilik Yaşamına ve Çift Uyumuna Etkisi

ORJİNALLİK RAPORU

% 14	% 14	% 5	%
BENZERLİK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

	docs.neu.edu.tr İnternet Kaynağı	% 4
	journals.istanbul.edu.tr İnternet Kaynağı	% 2
	proje.akdeniz.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
	www.tavsiyeeidiyorum.com İnternet Kaynağı	% 1
	readgur.com İnternet Kaynağı	% 1
	acikarsiv.ankara.edu.tr İnternet Kaynağı	% 1
	acikerisim.deu.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
	earsiv.atauni.edu.tr İnternet Kaynağı	<% 1
	ailetoplum.aile.gov.tr İnternet Kaynağı	<% 1

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

23.10.2018

Sayın Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/249 proje numaralı ve **“Kültürleşmenin Evlilik Yaşamına ve Çift Uyumuna Etkisi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.

ETİK KURUL RAPORU

BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR ETİK KURULU

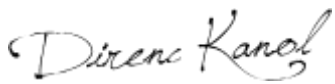
30.01.2019

Sayın Yrd. Doç. Dr. Deniz Ergün

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na yapmış olduğunuz YDÜ/SB/2018/249 proje numaralı ve **“Kültürlerarası Evlilik yapanlarda Evlilik Yaşamı ve Çift Uyumunun İncelenmesi”** başlıklı proje önerisi kurulumuzca değerlendirilmiş olup, etik olarak uygun bulunmuştur. Bu yazı ile birlikte, başvuru formunuzda belirttiğiniz bilgilerin dışına çıkmamak suretiyle araştırmaya başlayabilirsiniz.

Doçent Doktor Direnç Kanol

Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu Raportörü

Not: Eğer bir kuruma resmi bir kabul yazısı sunmak istiyorsanız, Yakın Doğu Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu'na bu yazı ile başvurup, kurulun başkanının imzasını taşıyan resmi bir yazı temin edebilirsiniz.